

ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Βασικά Μακροοικονομικά Μεγέθη και Πολιτικές στην ΕΕ

Γεώργιος—Κορρές :

gkorres@geo.aegean.gr

Εαρινό Εξάμηνο

«Βασικά Μακροοικονομικά Μεγέθη & Πολιτικές στην ΕΕ»:

Η ύλη του μαθήματος θα περιλαμβάνει τις ακόλουθες δύο ενότητες και τις εφαρμογές που έχουν διδαχθεί από το βιβλίο: “Βασικές Αρχές Οικονομίας και Διοίκησης, Μακροοικονομική Ανάλυση και Εφαρμογές”, Πολυχρονόπουλος, Κορρές και Ρόντος

- ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΡΩΤΗ: ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ & ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ
- Εισαγωγικές Βασικές Μακροοικονομικές Έννοιες, Μακροοικονομικό Περιβάλλον, Παραγωγική & Αναπτυξιακή Διαδικασία
- Βασικά Μακροοικονομικά Μεγέθη & Μακροοικονομικοί Δείκτες: Έννοια, Σημασία και Παραδείγματα Οικονομικό Κύκλωμα, Συντελεστές Παραγωγής, Προστιθέμενη Αξία, Τρέχουσες Τιμές και Σταθερές Τιμές
- Βασικές Μακροοικονομικές Μεταβλητές: Έννοιες, Παραδείγματα & Ασκήσεις Εγχώριο Προϊόν, Εθνικό Προϊόν, Εθνικό Εισόδημα, ΚΚΕ
- Κατανάλωση, Αποταμίευση, Επενδύσεις, Απασχόληση: Θεωρία, Συνάρτηση, Προσδιοριστικοί Παράγοντες & Διαγραμματική Ανάλυση, Οριακή Ροπή, Επιτοκιοτήτες, Μέθοδοι Αξιολόγησης Επενδύσεων, Παραδείγματα & Ασκήσεις
- Πολλαπλασιαστές & Παραγωγική Διαδικασία: Θεωρία, Πολλαπλασιαστής Δαπάνης, Πολλαπλασιαστής Μεταβιβάσεων, Πολλαπλασιαστής Φορολογίας, Πολλαπλασιαστής Ισοσκελισμένου Προϋπολογισμού, Μεταβολές Εισοδήματος, Παραδείγματα & Ασκήσεις
- Βασικές Μακροοικονομικές Πολιτικές: Οικονομική Πολιτική, Δημοσιονομική Πολιτική, Ισορροπία στην Αγορά Αγαθών, (Πληθωριστικό και Αντιπληθωριστικό Κενό), Νομισματική Πολιτική, Μέσα Υλοποίησης & Επιπτώσεις, Ισορροπία στην Αγορά Χρήματος, Γενική Ισορροπία

- ΕΝΟΤΗΤΑ ΔΕΥΤΕΡΗ: ΕΜΠΕΙΡΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ & ΜΕΛΕΤΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΩΝ

- Ανάλυση & Επισκόπηση Βασικών Μακροοικονομικών Μεγεθών στην ΕΕ:
Βασικά Μακροοικονομικά Μεγέθη στην ΕΕ, Διαχρονική Εξέλιξη, Επιπτώσεις, Προοπτικές

- Ανάλυση & Επισκόπηση Βασικών Μακροοικονομικών Πολιτικών στην ΕΕ:
Οικονομική Πολιτική, Δημοσιονομική Πολιτική, Νομισματική Πολιτική, Περιφερειακή Πολιτική, Κοινωνική Πολιτική, Τεχνολογική Πολιτική

- Ανάλυση & Επισκόπηση Βασικών Μακροοικονομικών Μεγεθών στην Ελλάδα:
Βασικά Μακροοικονομικά Μεγέθη, Διαχρονική Εξέλιξη, Κρίση Χρέους, Επιπτώσεις, Προοπτικές.

Ερωτήματα:

- Ανάπτυξη-Αναπτυξιακή Διαδικασία
- Μεταβλητές & Δείκτες Ανάπτυξης
- Προϋποθέσεις Ανάπτυξης
- Πολιτικές Ανάπτυξης
- Επιπτώσεις -Αποτελέσματα

Ιστορική Προσέγγιση ΕΕ

- **Ιστορία της Ευρωπαϊκής Ενοποίησης**
- Συμβούλιο της Ευρώπης 1949
- Βόρειο Ατλαντικό Σύμφωνο ΝΑΤΟ 1949
- ΕΚΑΧ – ΕΚΑΕ & Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα (ΕΟΚ) 1957-58
- ΕΖΕΣ (ΕΦΤΑ) → ΕΟΚ
- Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη (ΣΕΑ-1987) → ΕΕ
- Συνθήκη Μaastricht (1992) → ΕΜΥ-ΟΝΕ
- Eurozone-ΕΚΤ & € (2002 Χώρες)
- «Διεύρυνση» της ΕΕ (27 Χώρες)

Konrad Adenauer

Alcide De Gasperi

Winston Churchill

Robert Schuman

Jean Monnet

Κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Βασικές Αρχές-Αξίες ΕΕ:

- Αρχές της Αλληλεγγύης,
- Συνοχής-Σύγκλισης
- Σύμπνοιας και Βοήθειας
- Ισχυρή Παγκόσμια Παρουσία ΕΕ: Εμπόριο-Μέγεθος Αγοράς-Παραγωγής-Πλούτου
- ΕΕ: Βασικούς Παγκόσμιους Εταίρους (Οικονομικής και Κοινωνικής Ανάπτυξης)

**Ελληνική Οικονομία-ΕΕ:
Ελλάδα: 10^ο Μέλος ΕΟΚ (ΕΕ)**

Βασικά Χαρακτηριστικά Ελληνικής Οικονομίας:

- Διάρθρωση Παραγωγής-ΑΕΠ & Εισοδήματος
- Διάρθρωση Πληθυσμού
- Διάρθρωση Απασχόλησης-Εργ. Δυναμικού
- Συγκριτικό Πλεονέκτημα: **Πρωτογενής Τομέας (1960-1970)→**
- Δευτερογενής Τομέας (Από-βιομηχανοποίηση: 1970-1980)→
- Τριτογενής Τομέας: 1980-σημερα
- Ελλάδα-ΕΕ: (1959-1981)

Πλεονεκτήματα Ελλάδας (+):

- Μεταφορά Οικονομικών Πόρων: ΚΠΣ → ΕΣΠΑ
- Χρηματοδοτικό Πρωτόκολλο → ΕΣΠΑ
- Ελευθερία Μετακίνησης σε Ανθρώπους-Εμπορεύματα-Αγαθά-Κεφάλαια-Επιχειρήσεις:
- Συμμετοχή σε ΕΕ-Eurozone-ECB
- Ανάπτυξη Βασικών Υποδομών
- Εδραίωση Ελευθεριών-Δημοκρατίας
- Ανάπτυξη Κοινωνικής Συνοχής: Ισότητας
- Οικονομική – Κοινωνική Ανάπτυξη

Μειονεκτήματα (-):

- Ανάπτυξη Εισαγωγών
- Ανάπτυξη (Υπέρ)Καταναλωτισμού- Μιμητικό Αποτέλεσμα και Μείωση Εγχώριας Παραγωγής
- Ανάπτυξη Ελλειμμάτων και Κρατικού Χρέους
- Ανταγωνισμός ΜΜΕ και
- Έλλειμμα Διαχείρισης → Έλλειψη Σταθερότητας-Συνεργασίας-Ενιαίας Πολιτικής
- «Παγίδα Χρέους»

ΧΑΡΤΗΣ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

Οικονομική Κρίση-Πανδημία: Ελληνική Οικονομία-ΕΕ

Οικονομική Κρίση: ΕΕ & Ελληνική Οικονομία

Ευρωπαϊκή Οικονομική Κρίση: Η Περίπτωση της Ελλάδας Η Ατζέντα

- Η Ευρωζώνη αντιμετωπίζει μια «ιδιαιτέρη» οικονομική κρίση (χρέους και ελλειμμάτων). Αρκετά μέλη της Ευρωζώνης αντιμετωπίζουν υψηλά χρέη και ιδιαίτερα υψηλά μη βιώσιμα επίπεδα δημόσιων ελλειμμάτων και χρεών.
- Ιδιαίτερα, ορισμένα κράτη μέλη -Ελλάδα, Ιρλανδία, Πορτογαλία και Ιταλία- αντιμετωπίζουν ταυτόχρονα υψηλά δημόσια ελλείμματα και μεγάλο δημόσιο χρέος που τα ώθησε στο να δανεισθούν χρήματα από άλλες Ευρωπαϊκές χώρες, την ΕΚΤ και το ΔΝΤ για να μπορέσουν να αποφύγουν την χρεοκοπία.
- Η Ελληνική οικονομία, στο πλαίσιο της Ευρωζώνης, αντιμετωπίζοντας ιδιαίτερα υψηλό δημόσιο έλλειμμα και ιδιαίτερα μεγάλο δημόσιο χρέος, βρίσκεται στο κέντρο της οικονομικής κρίσης και του διεθνούς ενδιαφέροντος.

Οι Κύριοι & Βασικοί Τύποι Χρεών

- **Εξωτερικό Χρέος:** Μια χώρα αντιμετωπίζει χρέος πληρωμών σε ξένους δημόσιους & ιδιωτικούς φορείς. Οι εναλλακτικές:
 - Μια χώρα μπορεί να προβεί σε αναστολή πληρωμών των χρεών που σημαίνει άρνηση να πραγματοποιήσει τις πληρωμές τόκων για τα χρέη στους ξένους φορείς (όπως π.χ. έκανε η Αργεντινή, η Σοβιετική Ένωση, Νιγηρία, Ιράκ και Μεξικό τον 19^ο και 20^ο αιώνα).
 - Η αναδιάρθρωση χρέους (**debt restructuring** και **debt rescheduling**) που σημαίνει την διαπραγμάτευση με τους ξένους δανειστές και την κατάρτιση μιας συμφωνίας. Συνήθως οι δανειστές αναγκάζονται να χάσουν ένα μέρος ή μια αναλογία από τις συνολικές οφειλές προς αυτούς (ονομαζόμενο και ως «κούρεμα»-“**haircut**”), και τα επιτόκια διαπραγματεύονται σε πιο ευνοϊκούς όρους για τους δανειζόμενους.

Χρέος και Χρεοκοπία: Κύριοι Τύποι & Χαρακτηριστικά

Εσωτερικό Χρέος: Μια χώρα αντιμετωπίζει αδυναμία πληρωμής χρεών της στους πολίτες αλλά δεν εξαναγκάζεται σε χρεοκοπία, επειδή η κυβέρνηση έχει την δυνατότητα να τυπώσει και εκδώσει χρήματα για να εξυπηρετήσει το χρέος της. Το αποτέλεσμα όμως είναι μια απροσδόκητη αύξηση του πληθωρισμού και περαιτέρω οικονομική στασιμότητα και ύφεση (economic stagnation –stagflation).

Κρατικό Χρέος

Χρέος/ΑΕΠ Αναλογία = $\frac{\text{Κρατικό Χρέος}}{\text{Ονομαστικό ΑΕΠ}} \times 100$

Το Κρατικό Χρέος αυξάνεται όταν αυξάνονται και τα Δημόσια Ελλείμματα & σταματά όταν εξισορροπεί ο προϋπολογισμός.

Για να μειωθεί η αναλογία Χρέους/ΑΕΠ, πρέπει το ΑΕΠ να αυξάνει περισσότερο από το Κρατικό Χρέος. Αυτό σημαίνει ότι η οικονομία πρέπει να αναπτυχθεί ταχύτερα (δηλαδή το προϊόν ή πραγματικό ΑΕΠ, που όμως ίσως συνεπάγεται και αύξηση τιμών/πληθωρισμού).

Χώρες με υψηλότερους ρυθμούς ανάπτυξης & πληθωρισμού μπορούν να μειώσουν ταχύτερα το χρέος (debt/GDP ratios)

Χρεοκοπίες ή Αναδιάρθρωσεις Χρεών Ευρωπαϊκών Χωρών

Χώρες	Έτη Χρεοκοπίας – Αναδιάρθρωσης		
Αγγλία	1340*	1472*	1594
Αυστρία	1796*	1938	1940* 1945*
Γαλλία	1558* 1624* 1648*	1661 1701* 1715*	1770* 1788 1812*
Γερμανία	1683	1807* 1813*	1932 1939*
Ελλάδα	1826*	1843 1860	1893 1932
Ισπανία	1557* 1575* 1596* 1607* 1627* 1647*	1809* 1820* 1831* 1834* 1851 1867*	1872* 1882 1936* 1937* 1938* 1939*
Ολλανδία		1814*	
Πορτογαλία	1560 1828*	1837* 1841*	1845 1852 1890

Σημειώσεις: (*) τα συγκεκριμένα έτη αφορούν πολεμικές περιόδους

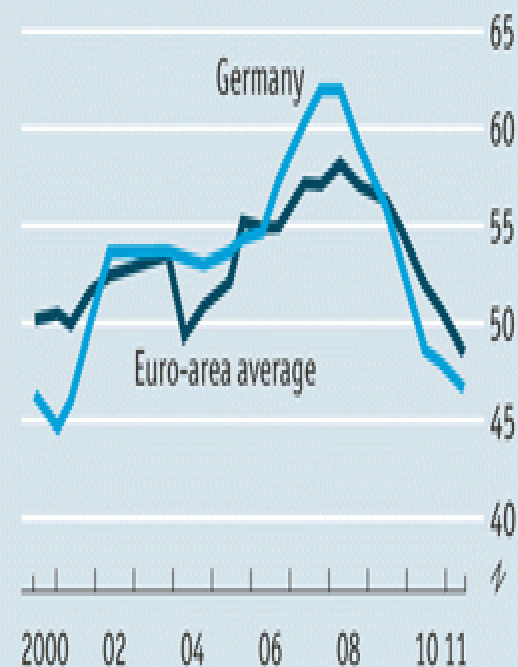
Πηγή: Credit Suisse (2011)

Η Ευρωπαϊκή Κρίση & το Πρόβλημα Εμπιστοσύνης

- Η Ευρωζώνη αντιμετωπίζει μια μεγάλη & σκληρή μάχη χρέους, καθόσον η οικονομική ανάπτυξη φαίνεται να μειώνεται, ενώ το πρόβλημα χρέους φαίνεται να επιδεινώνεται.
- Η Αβεβαιότητα κυριαρχεί στις Ευρωπαϊκές Αγορές.
- Η Ευρωζώνη φαίνεται να έχει έλλειψη ενιαίου πολιτικού σχεδιασμού, προγραμματισμού και ηγεσίας.
- Ιδιαίτερο πρόβλημα αντιμετωπίζουν οι Μεσογειακές χώρες (μεγαλύτερα οικονομικά προβλήματα: χρέος & ελλείμματα).
- Μειωμένη Εμπιστοσύνη στην Ευρωπαϊκή Ηγεσία & στην ΕΚΤ (ECB).

Declining faith and credit

Respondents who "tend to trust" the European Central Bank, %*

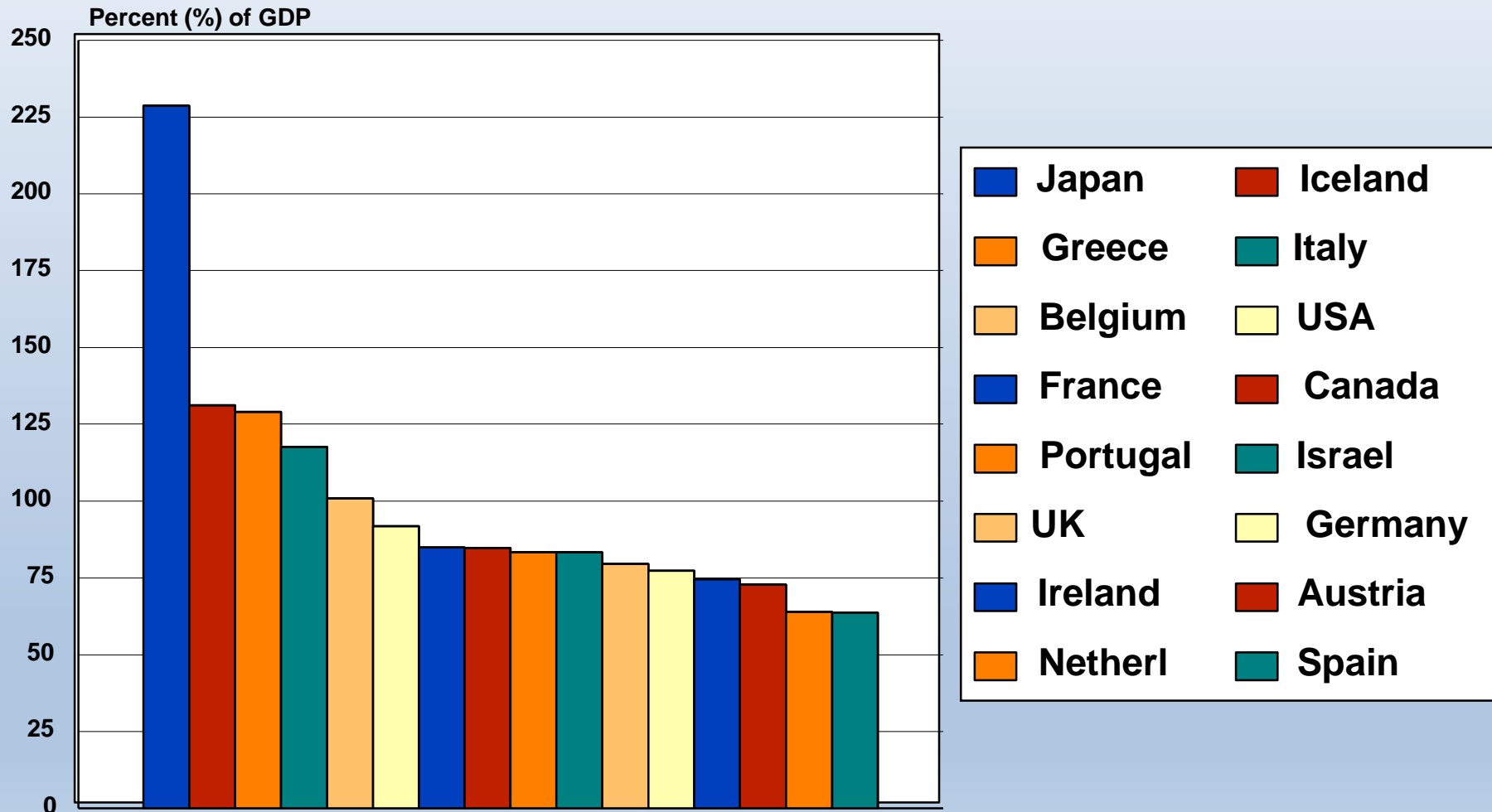

Sources: European Commission Eurobarometer; The Economist

* Moving average

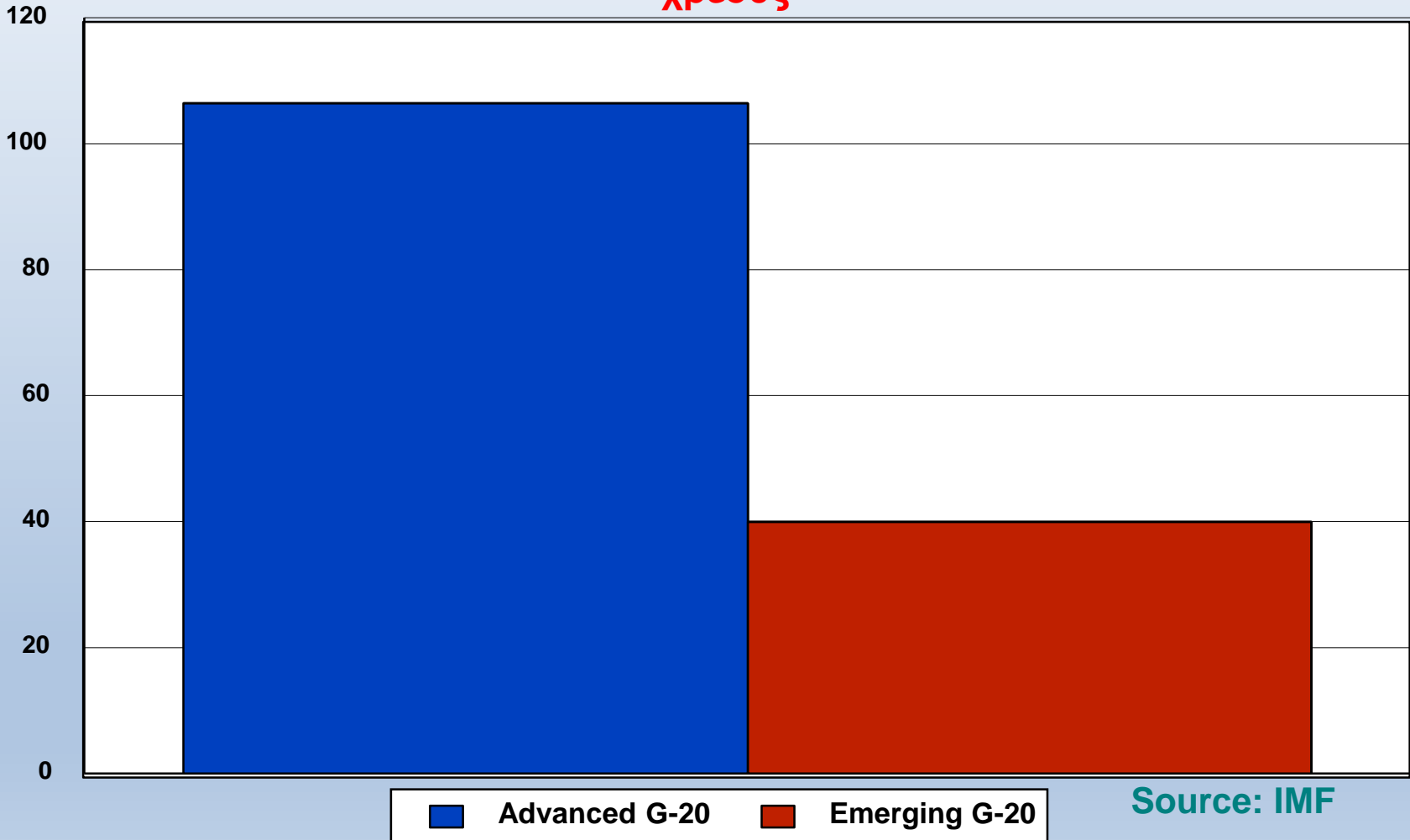
Αναπτυγμένες Οικονομίες: Αναλογία Ακαθάριστου Χρέους/ΑΕΠ,

Αναλογία Χρέους/ΑΕΠ έχει αυξηθεί δραματικά για πολλές χώρες

Αναλογία Χρέους-ΑΕΠ: Αναπτυγμένες vs. Αναπτυσσόμενων G-20 Χωρών, 2010

Αναλογία Χρέους-ΑΕΠ για τις αναπτυγμένες χώρες είναι περίπου τριπλάσια απ' ότι στις αναπτυσσόμενες χώρες. Οι αναπτυγμένες χώρες αντιμετωπίζουν μια κρίση χρέους

Source: IMF

Long-term sovereign debt ratings

Outlook: p= positive; s= stable; n= negative; CWn=CreditWatch negative

Country	Ratings Agency						Investment Grade Ratings
	S&P		Moody's		Fitch		
U.S.A.	AA+	s	Aaa	n	AAA	n	Aaa/AAA Minimal risk
Britain	AAA	n	Aa1	s	AA+	s	
Japan	AA-	n	Aa3	s	A+	n	
EURO ZONE							
Finland	AAA	s	Aaa	s	AAA	s	Aa/AA Very low
Germany	AAA	s	Aaa	n	AAA	s	A/A Low risk
Luxembourg	AAA	s	Aaa	n	AAA	s	
Netherlands	AAA	n	Aaa	n	AAA	n	Baa/BBB Moderate risk
Austria	AA+	s	Aaa	n	AAA	s	
France	AA	s	Aa1	n	AA+	s	
Belgium	AA	n	Aa3	n	AA	s	Ba/BB Substantial risk
Estonia	AA-	s	A1	s	A+	s	
Slovakia	A	s	A2	s	A+	s	
Malta	BBB+	s	A3	s	A	s	B/B High risk
Slovenia	A-	s	Ba1	n	BBB+	n	
Italy	BBB	n	Baa2	n	BBB+	n	
Spain	BBB-	n	Baa3	n	BBB	s	Caa/CCC Very high
Ireland	BBB+	p	Ba1	s	BBB+	s	
Portugal	BB	CWn	Ba3	n	BB+	n	
Greece	B-	s	C	s	B-	s	SD/RD Selective Default Restricted Default
Cyprus	CCC+	s	Caa3	n	B-	n	

Sources: Moody's, Standard & Poor's, Fitch

Sources: Moody's, Standard & Poor's, Fitch and the WSJ

Κρίση Χρέους & Ελλειμμάτων στην Ελλάδα

- **Αιτίες & Πολιτικές του Προβλήματος**
- **Το Τέλος μιας Εποχής (Euro) είτε ένα Νέο Ξεκίνημα?**

Χρεοκοπίες Ελληνικού Κράτους:

- Η πρώτη μας χρεοκοπία, γνήσια χρεοκοπία σαν ελληνικό κράτος, συνέβη στα 1827. Η πρώτη πράξη που έκανε ο κυβερνήτης τότε ήταν να δηλώσει αδυναμία πληρωμής των λεγόμενων "δανείων ανεξαρτησίας" που ούτε δάνεια ήταν, ούτε για την ανεξαρτησία της χώρας δόθηκαν και το πρωτόκολλο του Λονδίνου το 1830 που συνέταξαν οι μεγάλες δυνάμεις, ερήμην φυσικά των Ελλήνων

Χρεοκοπίες Ελληνικού Κράτους:

- Η δεύτερη χρεοκοπία έσκασε στα 1843. Εκεί έγινε και η εξέγερση της 3ης Σεπτέμβρη του 1843 που διεκδικήθηκε Σύνταγμα. Επειδή όμως το ελληνικό κράτος αδυνατούσε να πληρώσει ή να έρθει σε διευθέτηση με τους χρηματιστές του, του επιβλήθηκε η πρώτη κατοχή (σε απελευθερωμένο ελληνικό κράτος) που είναι η κατοχή του 1853 όταν Άγγλοι και Γάλλοι αποβίβασαν 15.000 πεζοναύτες στο Πειραιά, ασκήσανε κατοχή επί μια σχεδόν 10ετία που ήταν από τις πιο αιματηρές κατοχές που έζησε ο τόπος και ο λόγος ήταν το δημοσιονομικό, η καταβολή του χρέους στους τοκογλύφους, στις μεγάλες δυνάμεις

Χρεοκοπίες Ελληνικού Κράτους:

- Η 3η μεγάλη χρεοκοπία είναι η μόνη γνωστή (που αναφέρεται δηλαδή στα ιστορικά βιβλία), το "δυστυχώς επτωχεύσαμεν" του Χαριλάου Τρικούπη στα 1893. Πήγε σε διαπραγμάτευση τότε η κυβέρνηση με τους ομολογιούχους, η κυβέρνηση Τρικούπη και ο Τρικούπης έλεγε, "παιδιά τι θέλετε να κάνουμε τώρα, να σας τα δώσουμε όλα άμα θέλετε, με εξαίρεση δυο πράγματα". "Δεν παραχωρούμε την εθνική κυριαρχία της χώρας, δεν παραχωρούμε το δημόσιο ταμείο".

Χρεοκοπίες Ελληνικού Κράτους:

- Η τέταρτη χρεοκοπία του 1932 είναι του Βενιζέλου, αλλά την επέβαλε ο Τσαλδάρης. Πάλι οι ίδιες ιστορίες, πάλι λιτότητες, κλείσανε τα 2/3 των σχολείων της εποχής εκείνης για να πληρώσουν τους δανειστές, απολύσανε πάνω από τα 2/3 των εκπαιδευτικών της χώρας, οι μισοί δημόσιοι υπάλληλοι της διοίκησης απολύθηκαν, απαγορεύτηκε με την χρήση του ιδιώνυμου η συνδικαλιστική δράση ειδικά στο δημόσιο τομέα, στη δημόσια διοίκηση υπό το καθεστώς του ΔΟΕ και της Δημοσιονομικής Επιτροπής της Κοινωνίας των Εθνών που είχε και αυτή αναλάβει την εποπτεία της χώρας.

Χρεοκοπίες Ελληνικού Κράτους:

- Μετά τον 2ο ΠΠ ήταν παλλαϊκό το αίτημα προς τους συμμάχους, που υποστήριξε και ο πρώτος πρόεδρος της Τραπέζης της Ελλάδος μετά την απελευθέρωση, ο Ξενοφών Ζολώτας: να μας χαρίσουν ή να μας διαγράψουν τα προπολεμικά χρέη. Αν μη τι άλλο, για τη προσφορά της χώρας στη νίκη των συμμάχων τουλάχιστον διαγράψτε τα χρέη τα προπολεμικά, έλεγαν.
- Φυσικά όχι απλά δεν διαγράφηκαν τα χρέη αλλά μετά από 15 χρόνια απανωτών πιέσεων και άνευ προηγουμένου εκβιασμών, φτάσαμε στο 1964 όπου έγινε η τελική ρύθμιση των προπολεμικών χρεών με μια όχι-καλή δανειακή σύμβαση και ρύθμιση χρεών που έχει υπογράψει η χώρα.

Χρεοκοπίες Ελληνικού Κράτους:

- Τι έκανε η χούντα στη συνέχεια; Έκανε τη πληρωμή των χρεών αυτών εξωλογιστική. Γι' αυτό εμφανίζεται ότι έχει μικρά ποσοστά χρέους η χούντα. Τα πλήρωνε κάτω από το τραπέζι. Και τα πλήρωσε με 2 βασικούς τρόπους. Οι ξένοι δανειστές μας και οι μεγάλες δυνάμεις που κρύβονταν από πίσω απαίτησαν 2 πράγματα. Πρώτον εκχώρηση ολόκληρου του Αιγαίου την οποία την προετοίμασε προσπαθώντας να επαναφέρει τον "θεσμό επιφανείας".

Χρεοκοπίες Ελληνικού Κράτους:

- Μετά την μεταπολίτευση οι κυβερνήσεις φορτώσανε το χρέος αυτό στις δημόσιες επιχειρήσεις. Υπάρχει έκθεση του 1985 που λέει ότι η ΔΕΗ, η τότε κρατική ΔΕΗ, για κάθε 1000 δραχμές που δανειζόταν είχε εσωτερική ανάγκη μόνο τη μια δραχμή. Όλο το υπόλοιπο ήταν απαιτήσεις εξωλογιστικές για πληρωμή χρεών. Την εποχή εκείνη αρχίζουν να δανείζονται ξανά οι κυβερνήσεις για τις δικές τους ανάγκες και ο δανεισμός είναι επαχθέστατος. Για παράδειγμα το 1977 συνάπτεται με όμιλο τραπεζών από τη Γαλλία δάνειο με την ελληνική κυβέρνηση όπου εκτός από τους τρομακτικά τοκογλυφικούς όρους που επιβάλλονται στην Ελλάδα, της επιβάλλονται και οι εξής όροι. Πρώτον. Το πόσες φρεγάτες θα αγοράσει από τη Γαλλία. Δεύτερον. Πόσο όγκο κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων θα αγοράσει από τη Lacoste και από τις γαλλικές επιχειρήσεις με αποτέλεσμα φυσικά την καταστροφή της ελληνικής κλωστοϋφαντουργίας γιατί εισάγαμε αυτά που θα μπορούσαμε να παράγουμε οι ίδιοι με έναν αναπτυγμένο κλάδο της βιομηχανίας εκείνη την εποχή. Αργότερα έγιναν και άλλες τέτοιες δανειακές συμβάσεις, η μεγαλύτερη ήταν το 1987 η οποία ήταν με τον όμιλο της Mitsubishi Funds όπου ανάμεσα σε αυτά που μας ζητούσαν να αγοράσουμε, ήταν και τα περίφημα ιαπωνικά προγράμματα της τηλεόρασης, δηλαδή τότε άρχισε η εισβολή των Pokemon, των Digimon

Χρεοκοπίες Ελληνικού Κράτους:

- Αν δείτε τα στοιχεία το 2001, το 2002 μέχρι το 2004 που είχαμε τους Ολυμπιακούς Αγώνες είχαμε κάθε χρόνο μείωση της νομισματικής κυκλοφορίας ενώ το φυσιολογικό ήταν να αυξάνει η νομισματική κυκλοφορία ανάλογα με το ΑΕΠ. Με την αύξηση δηλαδή του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος που παράγει η χώρα, ανάλογα αυξάνει και η νομισματική κυκλοφορία. Αντί γι' αυτό είχαμε μείωση. Τρομακτική ασφυξία. Γιατί; Γιατί η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα που εκδίδει το νόμισμα δεν θεωρούσε ότι έπρεπε να μας δώσει περισσότερο νόμισμα. Πως καλύφθηκε αυτό το έλλειμμα νομισματικής κυκλοφορίας; Εμπορικά πλεονάσματα δεν είχαμε, νόμισμα δεν είχαμε. Τι έμενε; Ο δανεισμός.

Χρεοκοπίες Ελληνικού Κράτους:

- Παράλληλα είχαμε μια οικονομία της οποίας συνθλίφτηκε κυριολεκτικά η παραγωγική της βάση. Φτάσαμε, η αγροτική οικονομία, το υπογραμμίζω, στην Ελλάδα όχι στην Ολλανδία, ή στη Γερμανία ή στη Σουηδία. Στην Ελλάδα. Να έχει συμμετοχή στο ΑΕΠ 3%. Δηλαδή έχουμε λιγότερη συμμετοχή της αγροτικής μας οικονομίας στο ΑΕΠ από ότι έχει η Ολλανδία. Συμμετοχή της βιομηχανίας και της παραγωγής ευρύτερα μόλις 13%. Όταν ο μέσος όρος παραγωγής της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι 35%. Έχουμε μια οικονομία παρασιτικών υπηρεσιών.

Χρεοκοπίες Ελληνικού Κράτους:

- Στην τελευταία 10ετία, στη 10ετία του ευρώ, ο συνολικός δανεισμός του ελληνικού κράτους ήταν 490 δισεκατομμύρια ευρώ. Από αυτά ξέρετε τι πληρώσαμε; 450 δισεκατομμύρια πληρώσαμε εξυπηρέτηση χρέους. Δηλαδή μέσα σε μια 10ετία πληρώσαμε 1,5 φορά το χρέος που είχαμε στις 31/12/2009, ($340 \text{ δις} \times 1,5 = \text{περίπου } 500$) Και μένουν άλλα 40. Από αυτά τα 40 περίπου τα 18 με 20 είναι το συσσωρευμένο έλλειμμα 10ετίας του κρατικού προϋπολογισμού. Και τα υπόλοιπα 20 δεν ξέρουμε που πήγαν. Δεν ξέρουμε. Γιατί υπολογιστικά βγαίνει το νούμερο αλλά δεν υπάρχει αιτιολόγηση

Φαύλος Κύκλος Πενίας

Χρεοκοπίες Ελληνικού Κράτους:

- Ο μηχανισμός στήριξης του ευρώ δεν έχει καμία σχέση με το μηχανισμό στήριξης της χώρας.
- Αυτό που τους ενδιέφερε δεν ήταν να βάλουν σε εφαρμογή το μνημόνιο αλλά την δανειακή σύμβαση. Με την δανειακή σύμβαση λοιπόν εξαναγκάσανε τη κυβέρνηση, "εξαναγκάσανε" τρόπος του λέγειν. Στις 6 Μαΐου του 2010 ψηφίζεται ο νόμος του μνημονίου από την Ελληνική Βουλή και δυο μέρες μετά, στις 8 Μαΐου, με τροπολογία σεψηφισμένο νομοσχέδιο της Βουλής, δίνεται το δικαίωμα μόνο με την υπογραφή του υπουργού να ισχύει η δανειακή σύμβαση.

Χρεοκοπίες Ελληνικού Κράτους:

- Με βάση τη δανειακή σύμβαση στην Ελλάδα δεν επιτρέπεται να πάει σε τρίτες πηγές να αναζητήσει τα χρήματα και να ξεχρεώσει τους δανειστές. Δηλαδή αν είχαμε μια κυβέρνηση που διεκδικούσε το κατοχικό δάνειο από τους Γερμανούς, που είναι άμεσα απαιτητό, και συμφωνούσε η γερμανική κυβέρνηση να μας δώσει το κατοχικό δάνειο, τα 160 περίπου δισεκατομμύρια που υπολογίζουμε ότι είναι η σημερινή αξία του κατοχικού δανείου, δεν θα μπορούσαμε να τα χρησιμοποιήσουμε για να ξεχρεώσουμε.....
- Οι δανειστές έχουν όμως το δικαίωμα, μερικά ή ολικά, να εκχωρήσουν τις δικές τους χρεωστικές απαιτήσεις σε τρίτους απέναντι στην Ελλάδα.
- Με βάση τα διεθνή ήθη και έθιμα, στις διεθνείς αγορές η δανειακή σύμβαση αυτή εμπίπτει στο περίφημο "ίσοι όροι ανάμεσα στους δανειστές".

Κρατικό Χρέος

Χρέος/ΑΕΠ Αναλογία (ως %) =

Κρατικό Χρέος **x 100**

Ονομαστικό ΑΕΠ

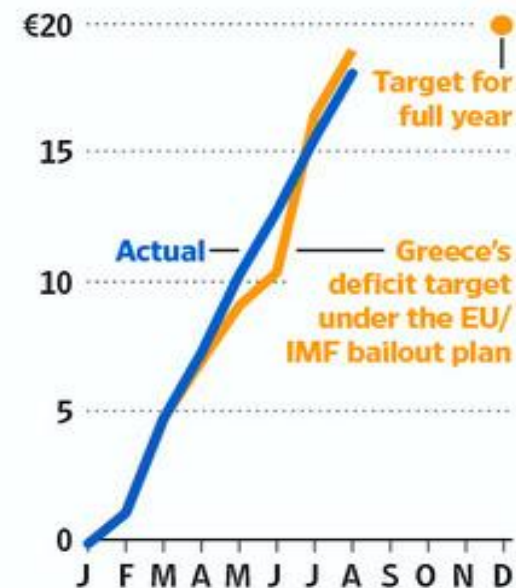
- Ονομαστικό ΑΕΠ (Nominal GDP): η αξία των αγαθών και υπηρεσιών σε τρέχουσες (τωρινές) τιμές
- Πραγματικό ΑΕΠ (Real GDP): η αξία των αγαθών και υπηρεσιών σε σταθερές τιμές συγκεκριμένου έτους βάσης δεν επηρεάζεται από τις μεταβολές των τιμών, καλύτερο μέτρο της οικονομικής ευημερίας

Ελληνική Οικονομική Κρίση

- Δημόσια Χρέη & ελλείμματα υπερβαίνουν τα όρια που είχαν τεθεί από την Ευρωζώνη.
- Οι αγορές έγιναν ιδιαίτερα ανήσυχες για την πιθανότητα χρεοκοπίας της Ελλάδας.
- Τα Ελληνικά Ομόλογα αυξήθηκαν σε επίπεδα ρεκόρ (επίπεδα πανικού), όπου υπήρξε αύξηση των επιτοκίων για τα 10-ετή ομόλογα περίπου στο 23.6% και για τα διετή ομόλογα άνω του 75%, υποδηλώνοντας ότι οι επενδυτές αντιμετωπίζουν τον φόβο μεγάλων απωλειών.
- Για την αντιμετώπιση των προβλημάτων Χρέους & Ελλειμμάτων, η Ελληνική Κυβέρνηση επέβαλλε νέους φόρους & μειώσεις δαπανών.
- **Βραχυπρόθεσμη Στρατηγική (Myopia Strategy) & Ανάγκη για Μακροχρόνια Στρατηγική & Προγραμματισμό LTP-(Long-Term-Planning)**

Running Out of Room

Greece's cumulative budget deficit, in billions of euros*

Note: €1 billion = \$1.37 billion; *State budget deficit, excludes social security and other items. Source: Ministry of Finance

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

1. Βασικά Μεγέθη	2009	2010	2011	2012	2013
Όνομαστικό ΑΕΠ (σε εκατ.€)	237.431	226.210	207.752	194.204	182.438
Ποσοστό μεταβολής πραγματικού ΑΕΠ	-4,4%	-5,4%	-8,9%	-6,6%	-3,9%
Εναρμονισμένος ΔTK	1,3%	4,7%	3,1%	1,0%	-0,9%
Ποσοστό ανεργίας	9,6%	12,7%	17,9%	24,5%	27,5%
2. Δημόσια Οικονομικά	2009	2010	2011	2012	2013
Χρέος Γενικής Κυβέρνησης (σε εκατ.€)	301.002	330.291	355.954	304.691	319.133
Χρέος Γενικής Κυβέρνησης (% επί του ΑΕΠ)	126,8%	146,0%	171,3%	156,9%	174,9%
Έλλομα Γενικής Κυβέρνησης (% επί του ΑΕΠ)	-15,2%	-11,1%	-10,1%	-8,6%	-12,2%
ΕΥΡΩΖΩΝΗ					
	2009	2010	2011	2012	2013
Ποσοστό Μεταβολής πραγματικού ΑΕΠ	-4,5%	2,0%	1,6%	-0,7%	-0,5%
Εναρμονισμένος ΔTK	0,3%	1,6%	2,7%	2,5%	1,3%
Ποσοστό ανεργίας	9,5%	10,1%	10,1%	11,3%	12,0%

Ιστορία του ελληνικού χρέους και των ελλειμμάτων(1999-σήμερα)

Πηγή: [Eurostat](#)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Δημόσιο χρέος (δισεκατομμύρια €) ^{[46][47][48]}	118.6	141.0	151.9	159.2	168.0	183.2	195.4	224.2	239.3	263.3	299.7	329.5	355.7	344.6	347.6	349.3
ποσοστό του ΑΕΠ (%) ^{[49][50][46][51]}	94.9	104.4	104.7	102.6	98.3	99.8	101.2	107.5	107.2	112.9	129.7	148.3	170.6	176.7	188.4	188.9
Ανάπτυξη (%) ^{[49][46][52][53]}	3.4	4.5	4.2	3.4	5.9	4.4	2.3	5.5	3.5	-0.2	-3.1	-4.9	-7.1	-6.0	-4.2	0.6
Έλλειμμα (% GDP) ^{[49][54][46][55]}	3.1	3.7	4.5	4.8	5.7	7.6	5.5	5.7	6.5	9.8	15.6	10.7	9.4	6.8	5.5	4.6

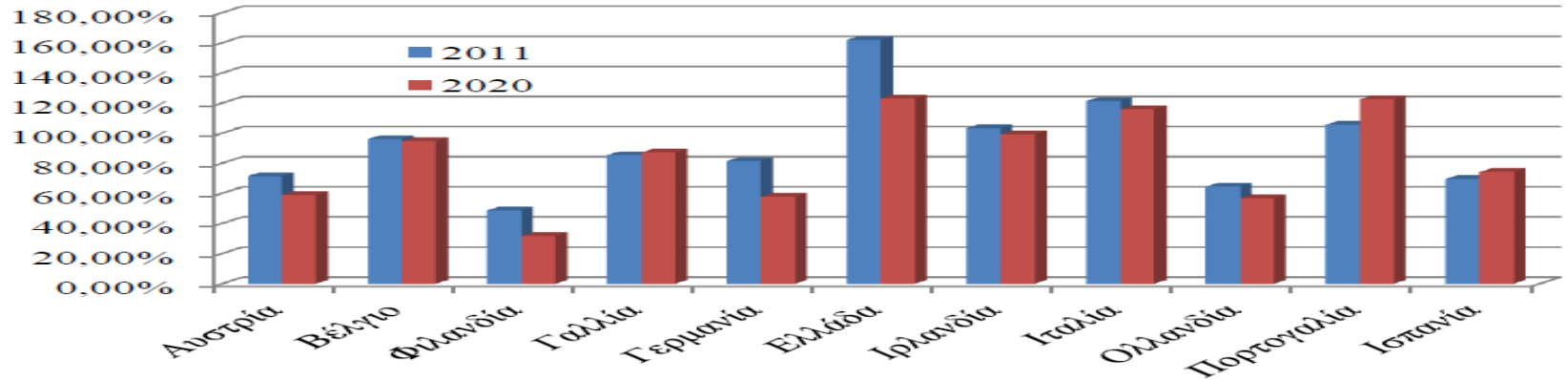
Ποσοστό ανεργίας (2010–2013, εποχικά προσαρμοσμένα στοιχεία)

Πηγή: [ΕΛΣΤΑΤ](#)

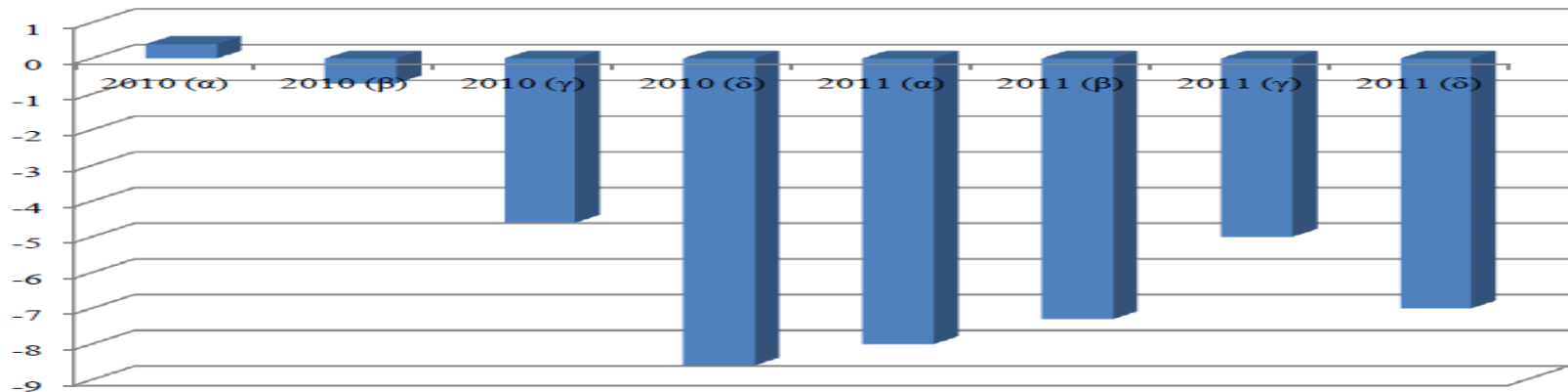
	Ιαν	Φεβρ	Μαρ	Απρ	Μαι	Ιουν	Ιουλ	Αυγ	Σεπτ	Οκτ	Νοεμ	Δεκ
2010	10.9	11.2	11,5	11,8	12,1	12,3	12,5	12,8	13,2	13,8	14,0	14,5
2011	14,9	15,3	15,8	16,2	16,7	17,1	17,7	18,3	18,8	19,5	20,9	21,4
2012	21,6	21,9	22,2	23,1	23,8	24,6	25,0	25,5	26,0	26,0	26,2	26,2
2013	26,5	26,6	26,8	27,2	27,5	27,5	27,5	27,6	27,7	27,7	28,0	27,5

Χρέος και Ανάπτυξη

Κρατικά Χρέη Κρατών Μελών

Ρυθμός Ανάπτυξης Ελληνικής Οικονομίας

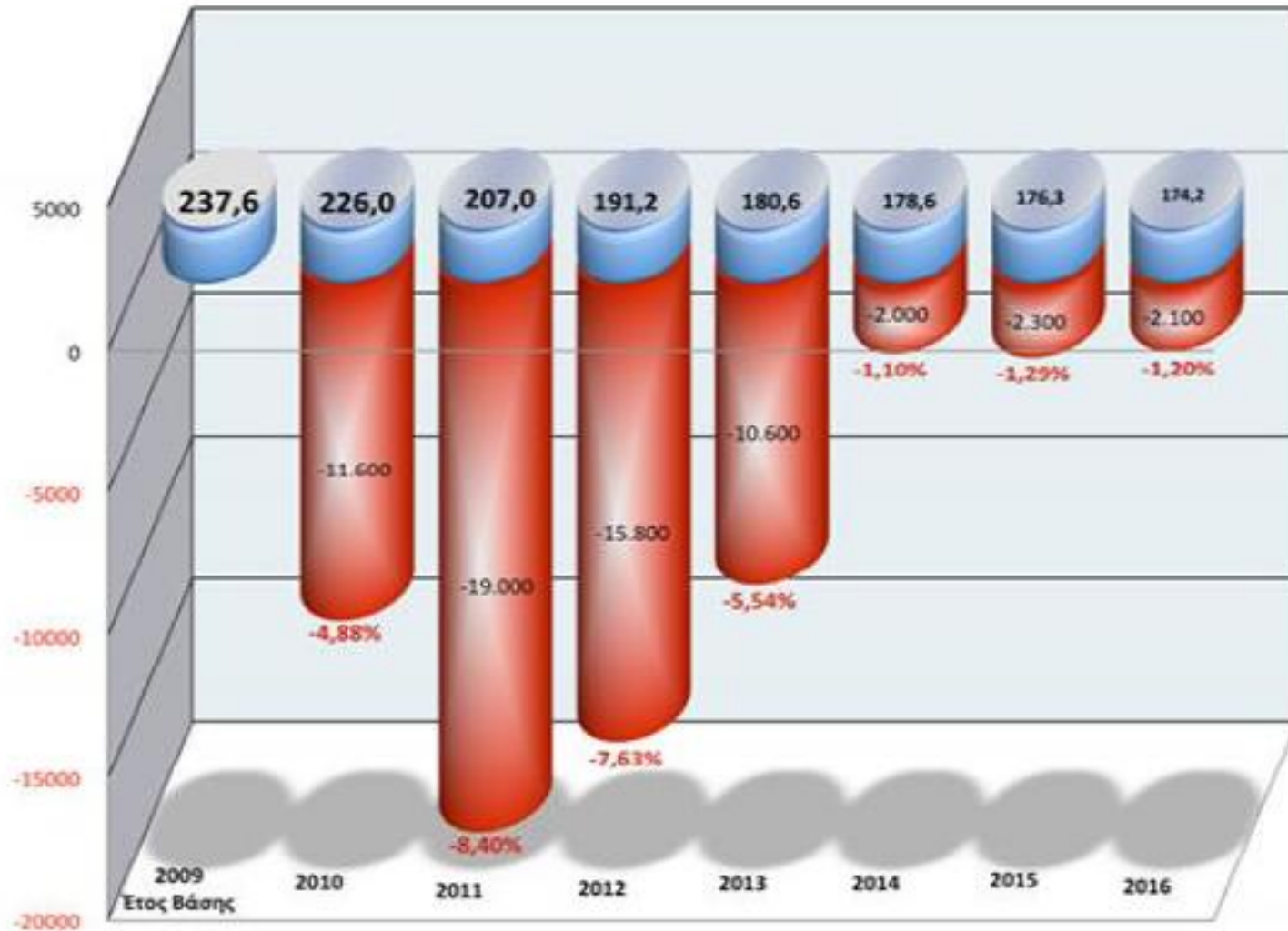

Βασικά Μεγέθη της Ελληνικής Οικονομίας (% Ετήσιες Μεταβολές, Σταθερές Τιμές)

	2016	2017	2018
Πραγματικό ΑΕΠ	0	1,8	2,4
Χρέος (ως % ΑΕΠ)	179 %	176,80	175,60
Ιδιωτική Κατανάλωση	1,4	1,1	1,4
Δημόσια Κατανάλωση	-2,1	1	-0,2
Ποσοστά Ανεργίας	23,5	22	20,8

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Εξέλιξη ΑΕΠ σε τρέχουσες τιμές & % μεταβολή του (ΕΛΣΤΑΤ 10/2017)

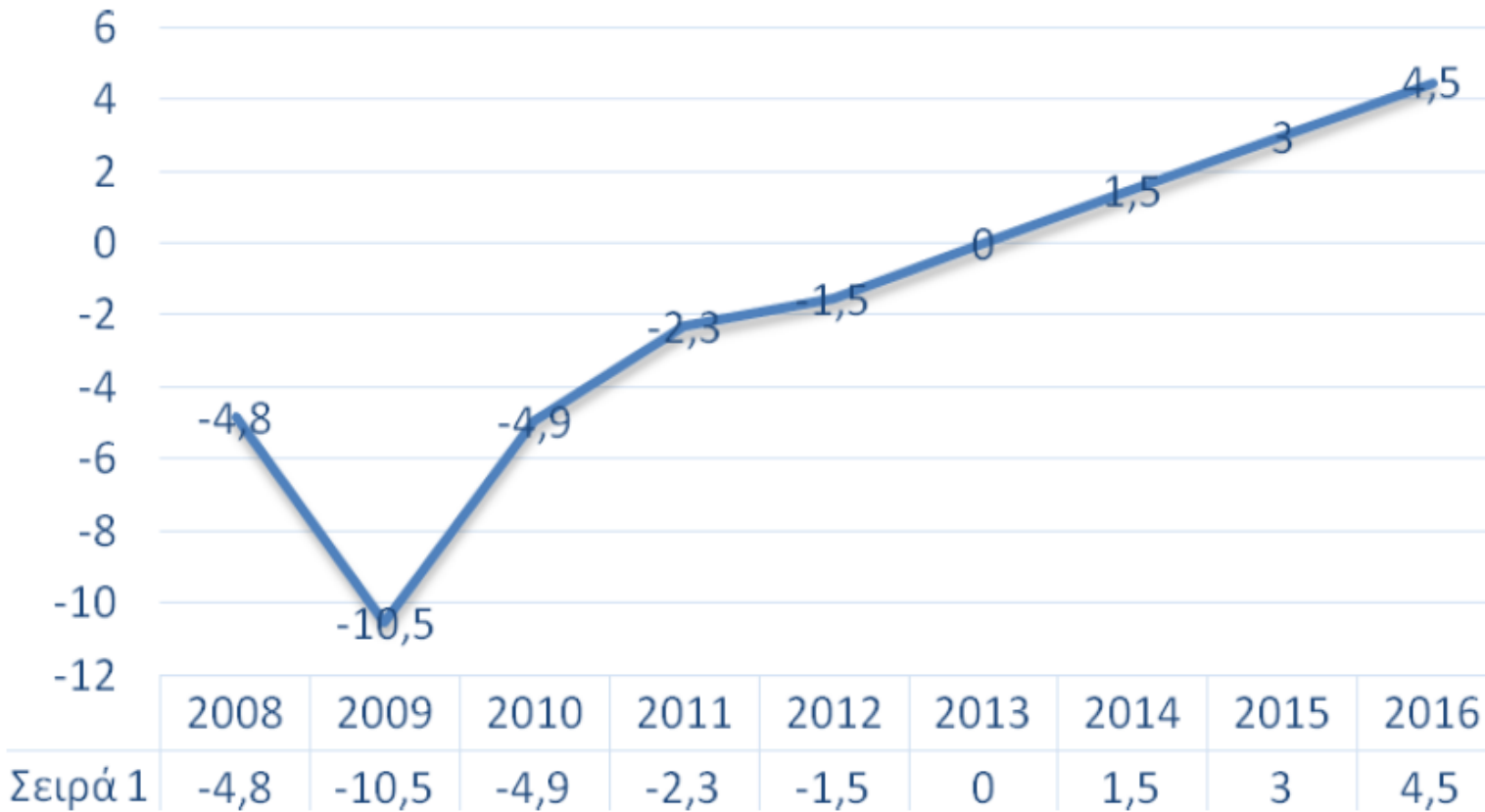

Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν

(Τρέχουσες τιμές, σε εκατ. ευρώ)

	2009	2016	Διαφορά	Ποσοστό
ΑΕΠ	237.534	174.199	-63.335	-26,66%
Ακαθάριστη προστιθέμενη αξία	212.391	151.818	-60.573	-28,52%
Καταναλωτική δαπάνη νοικοκυριών	157.389	116.821	-40.568	-25,77%
Καταναλωτική δαπάνη Γεν. Κυβέρνησης	55.367	35.239	-20.128	-36,35%
Ακαθάριστος σχηματισμός παγίου κεφαλαίου	49.387	20.458	-28.929	-58,57%
Αμοιβές εξαρτημένης εργασίας	84.875	58.384	-26.491	-31,21%
Ακαθάριστο λειτουργικό πλεόνασμα	128.365	90.037	-38.328	-29,86%
Δημόσιο Χρέος	298.525	326.358	27.833	9,32%
(Ποσοστό στο ΑΕΠ)	128,90%	187,35%		
Εξαγωγές	45.089	53.059	7.970	17,67%
Εισαγωγές	68.319	54.317	-14.002	-20,50%

Δημοσιονομική Προσαρμογή

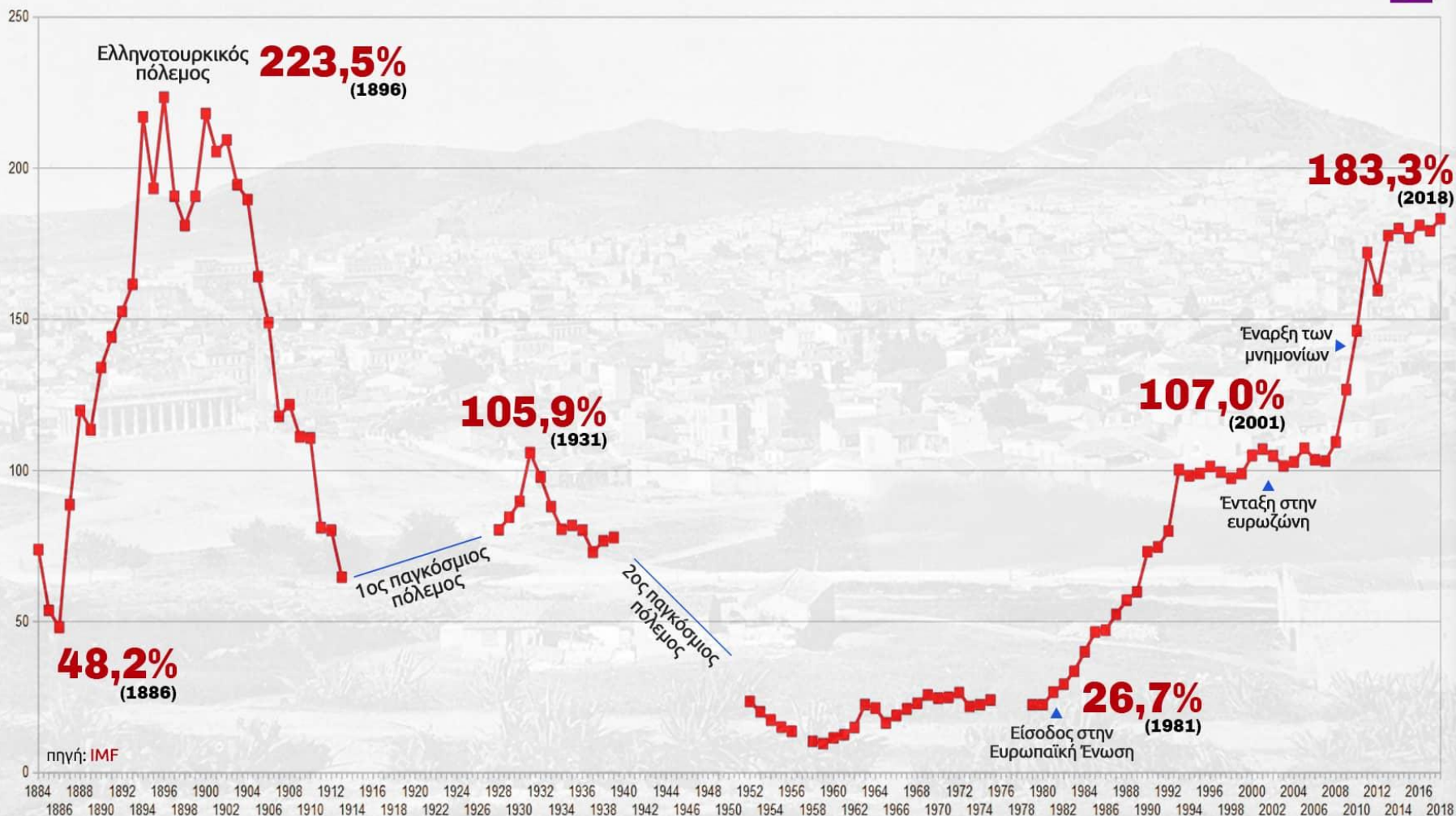
Σειρά 1

ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΔΗΜΟΣΙΟ ΧΡΕΟΣ

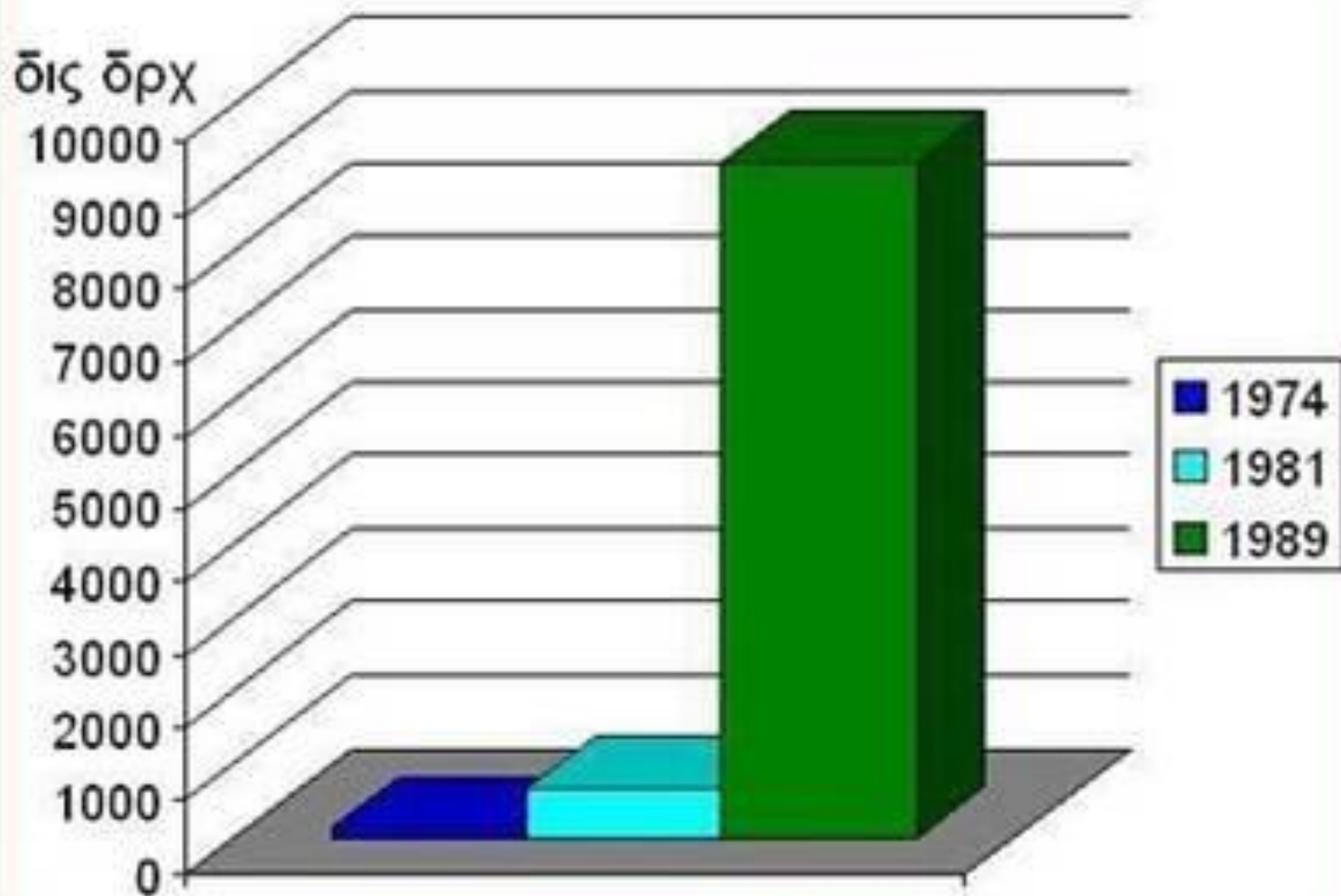
1884 - 2018

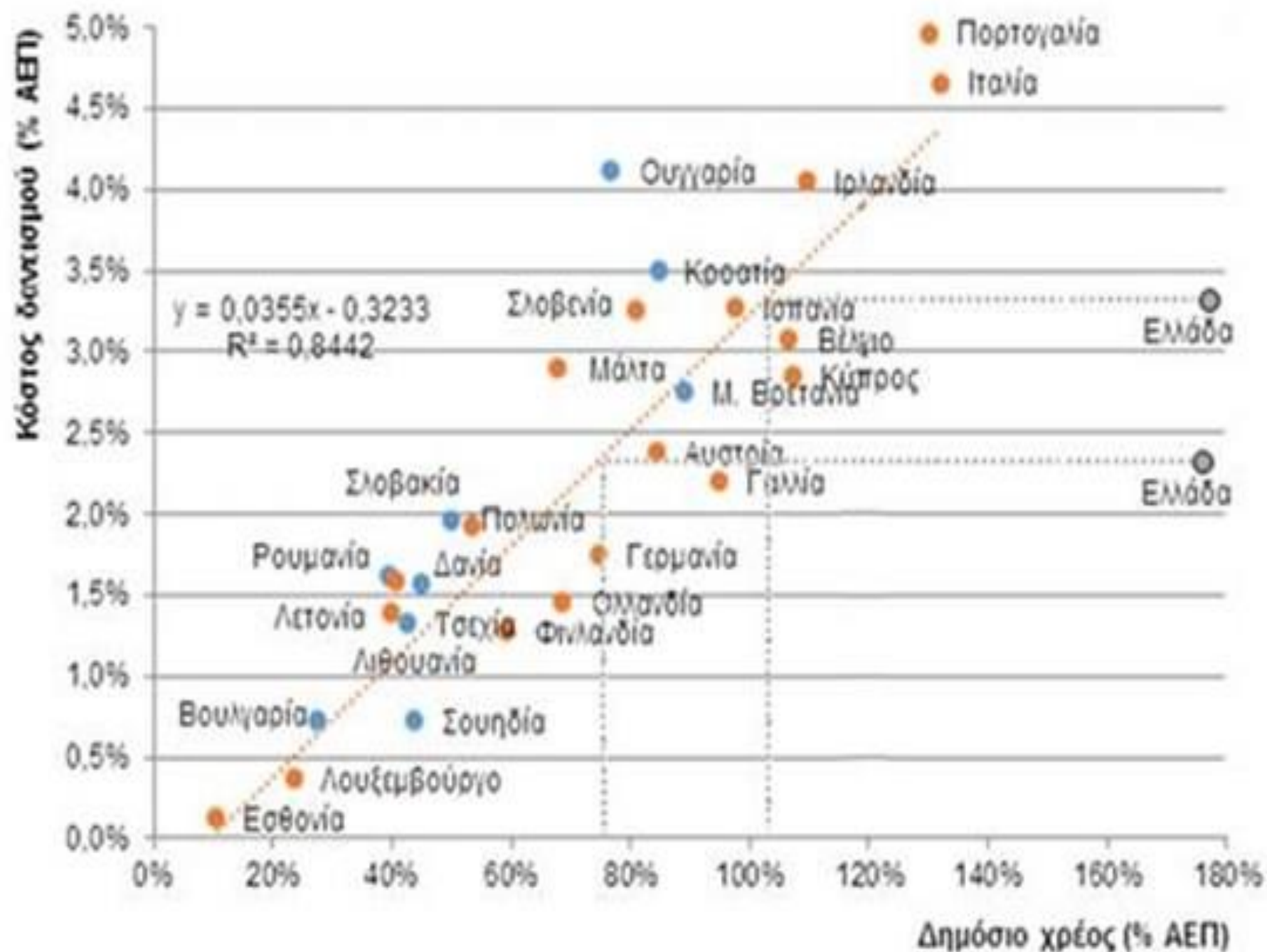
ΩΣ ΠΟΣΟΣΤΟ ΤΟΥ ΑΕΠ

jodi.graphics

ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΔΗΜΟΣΙΟ ΧΡΕΟΣ

Το χρέος στις χώρες του G20 αυξάνεται ταχύτερα από το ΑΕΠ...

ΠΟΣΑ ΣΕ ΤΡΙΣ. ΔΟΛΑΡΙΑ

- Μη χρηματοπιστωτικές εταιρείες
- Κυβερνήσεις
- Νοικοκυριά
- Ονομαστικό ΑΕΠ

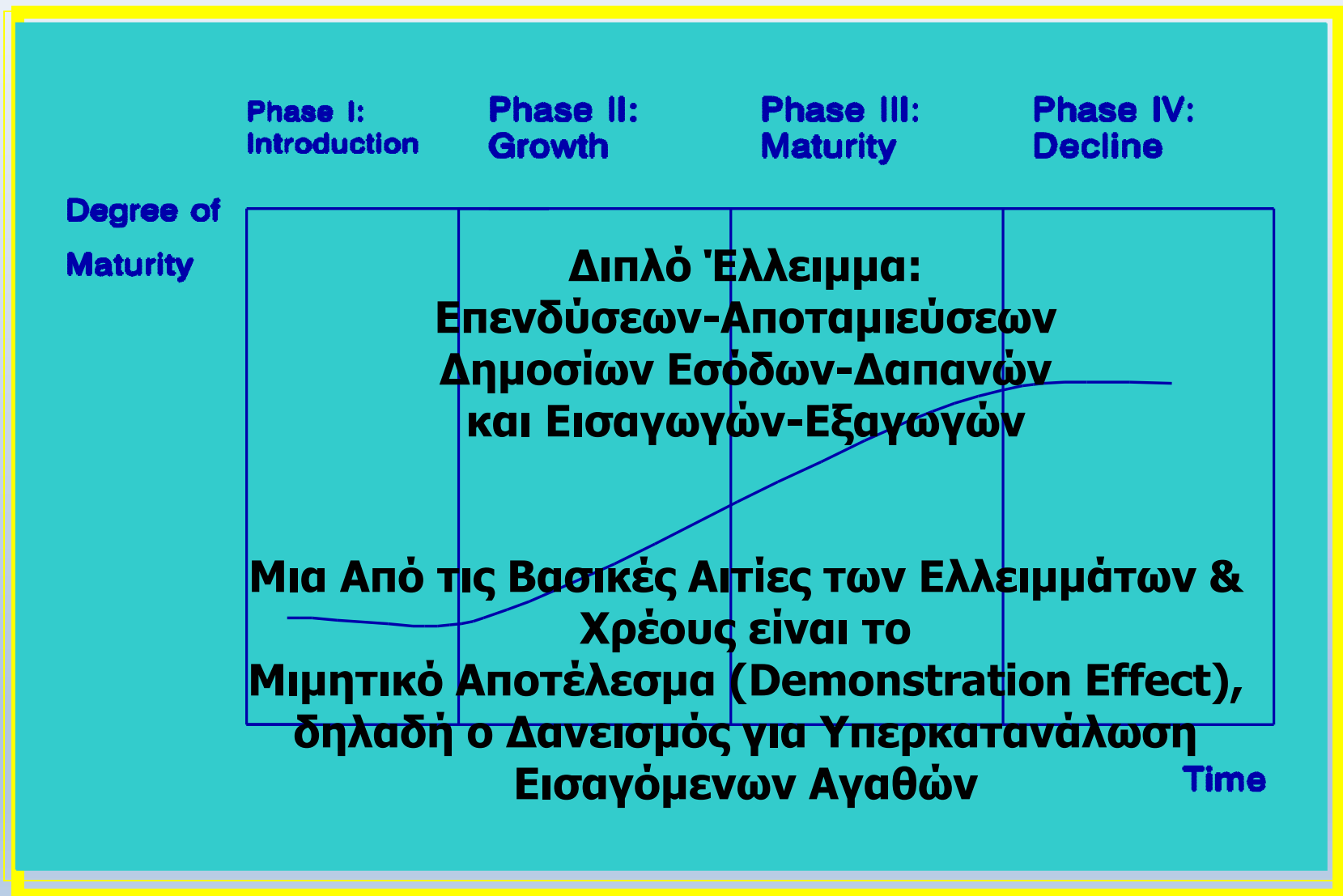
...ιδίως στις ανεπτυγμένες οικονομίες και στην Κίνα

ΧΡΕΟΣ ΠΡΟΣ ΑΕΠ ΑΝΑ ΠΕΡΙΟΧΗ, %

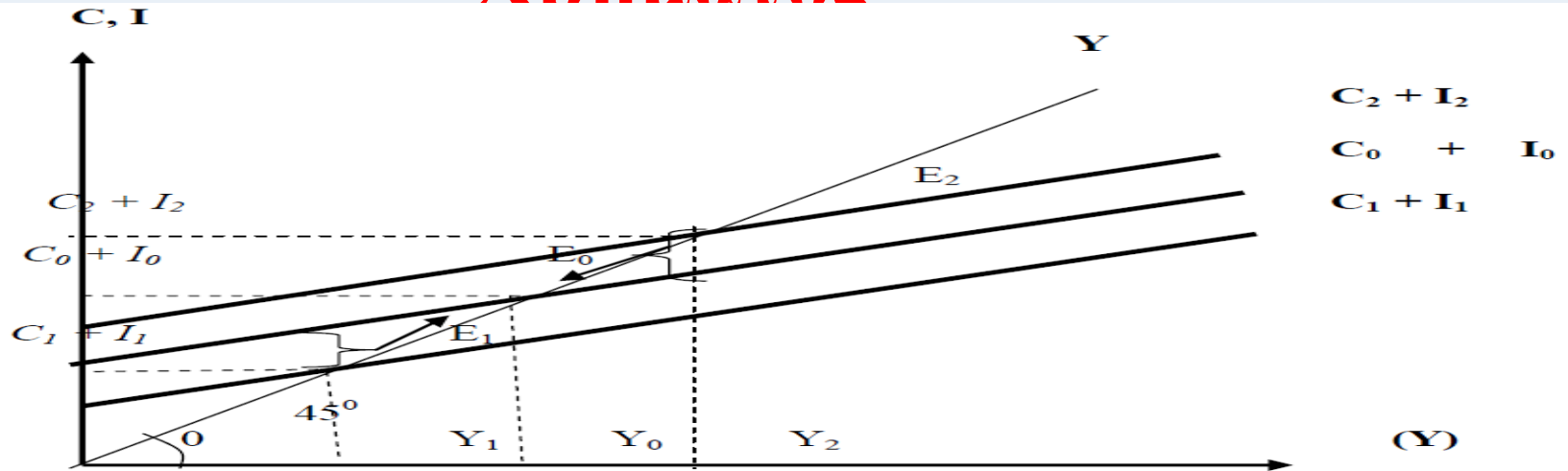
- G20 ανεπτυγμένες οικονομίες
- G20 αναπτυσσόμενες οικονομίες πλην Κίνας
- Κίνα

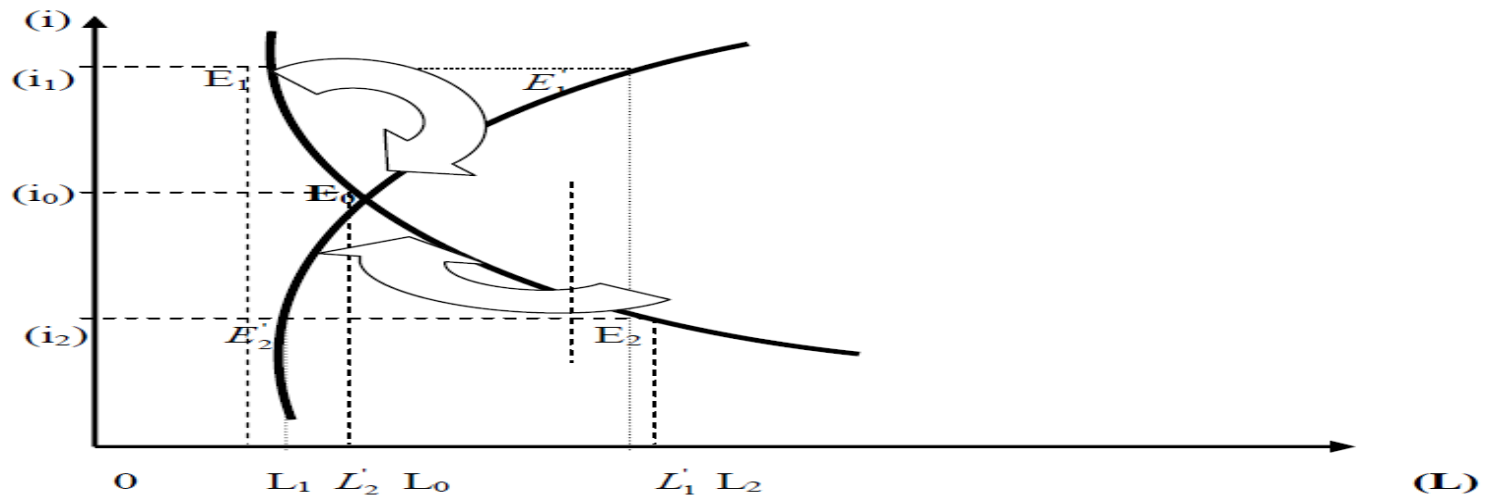
Μιμητικό Αποτέλεσμα & Φαύλος Κύκλος (Demonstration Effect & the Vicious Cycle)

Μη-Ισορροπία στην Αγορά Αγαθών & Χρήματος

Διάγραμμα 1^(a): Ισορροπία στην Αγορά Αγαθών

Διάγραμμα 1^(b): Ισορροπία στην Αγορά Χρήματος

Κρίση Χρέους στην Ελλάδα και Ευρωζώνη

Δυνατότητες, Προοπτικές & Προτάσεις

Η απάντηση της Ευρώπης στην οικονομική κρίση

2008: Έναρξη της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης στις Ηνωμένες Πολιτείες

Συντονισμένη απάντηση από τις κυβερνήσεις των κρατών μελών της ΕΕ, την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή:

- **Δέσμευση για το ευρώ και τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα**
- **Νέα μέσα διαχείρισης κρίσεων και μεταρρυθμίσεις κανόνων:**
 - Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Σταθερότητας:** ταμείο για την παροχή συνδρομής χωρών σε περίπτωση έκτακτων οικονομικών δυσκολιών
 - Νέοι νόμοι για τη σταθερότητα των τραπεζών**
 - Αρχές χρηματοπιστωτικής εποπτείας σε πανευρωπαϊκό επίπεδο**
- **Καλύτερη οικονομική διακυβέρνηση:**
 - Ευρωπαϊκό Εξάμηνο:** ετήσια διαδικασία για τον συντονισμό των κρατικών προϋπολογισμών
 - Σύμφωνο για το ευρώ+, συνθήκη «Δημοσιονομικού Συμφώνου»:** αμοιβαίες δεσμεύσεις για υγιή δημόσια οικονομικά

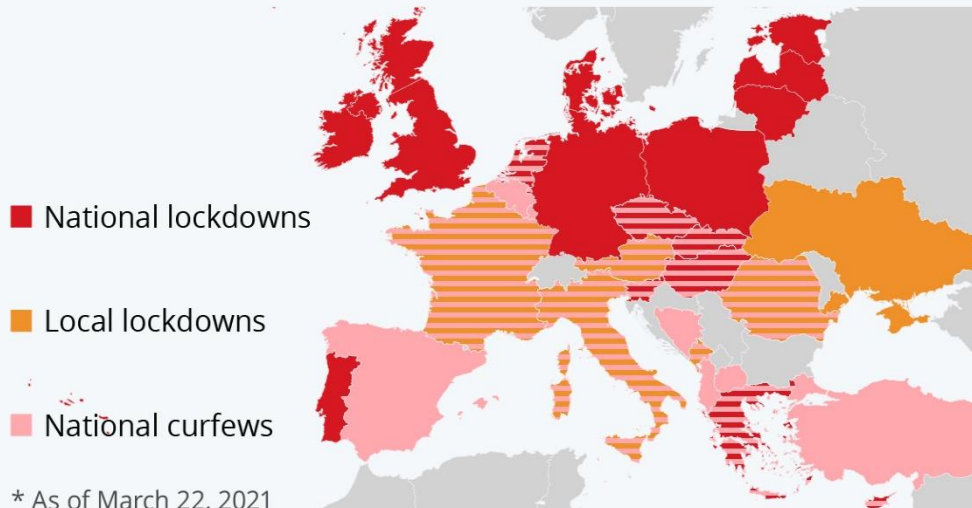
Κρίση Χρέους--Πανδημίας στην Ελλάδα και Ευρωζώνη

Δυνατότητες, Προοπτικές & Προτάσεις

Η Κρίση Πανδημίας

Europe Stays in Lockdown Mode

European countries by second-wave COVID-19 lockdown measures imposed*

* As of March 22, 2021

Restaurants closed: Austria, France, Luxembourg, Belgium, Croatia, Switzerland, parts of Finland. Business curfews in Spain, Italy, Portugal, Belgium, Kosovo, Serbia, Moldova, Ukraine and Bulgaria

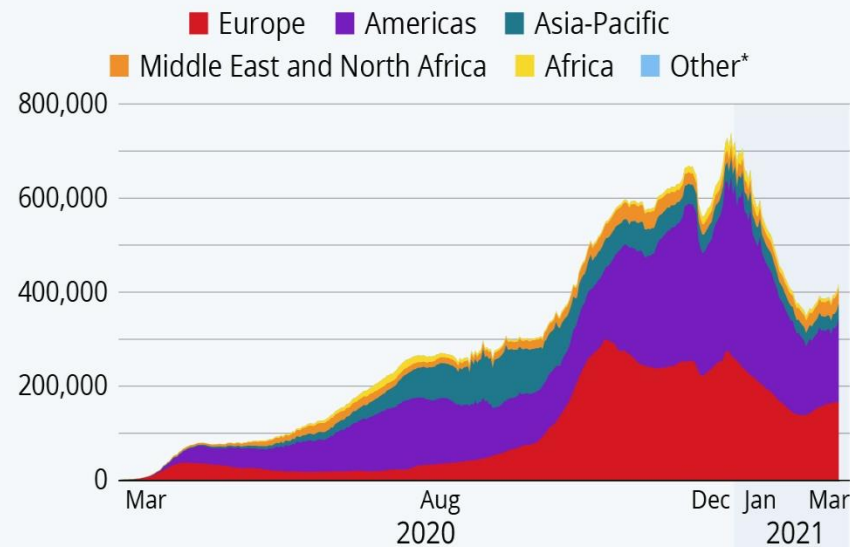
Source: Media reports

statista

Pandemic at a Crossroads As New Variants Loom

Seven-day moving average of newly confirmed COVID-19 cases worldwide, by region

* includes cases reported from international conveyances

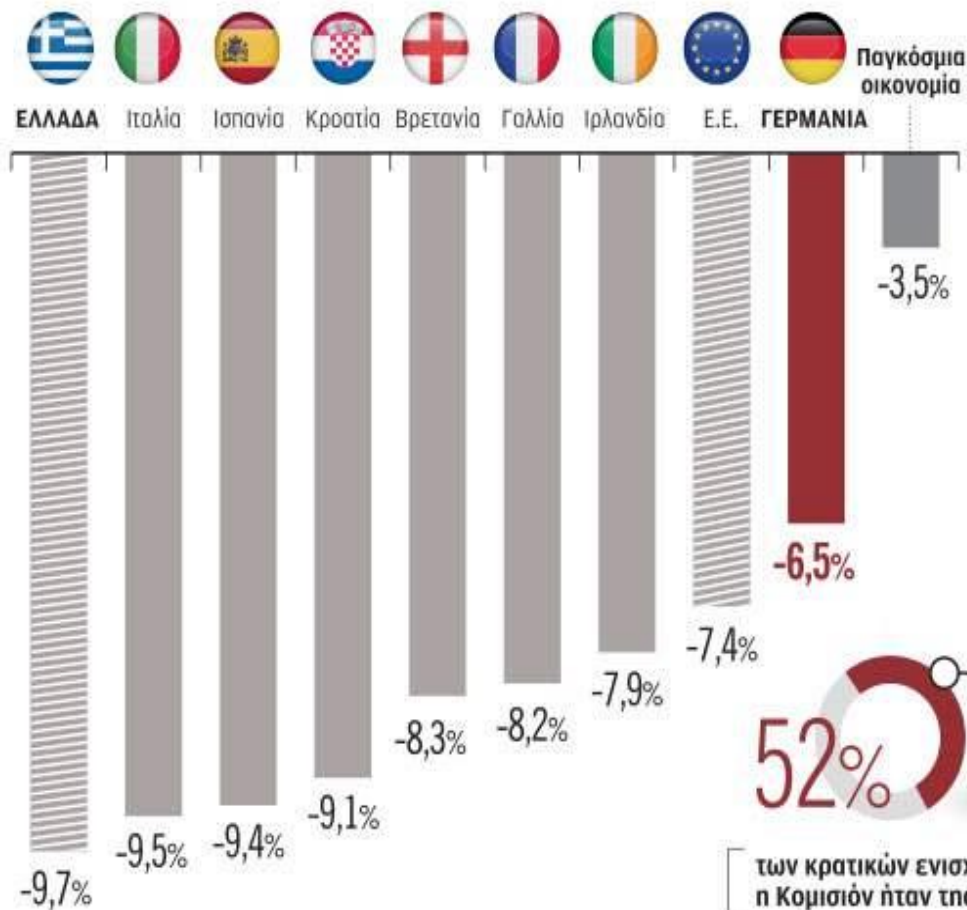
Source: World Health Organization

statista

Ανισος ο οικονομικός αντίκτυπος της πανδημίας - Ανιση η ύφεση

% ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΑΕΠ ΜΕΣΑ ΣΤΟ 2020

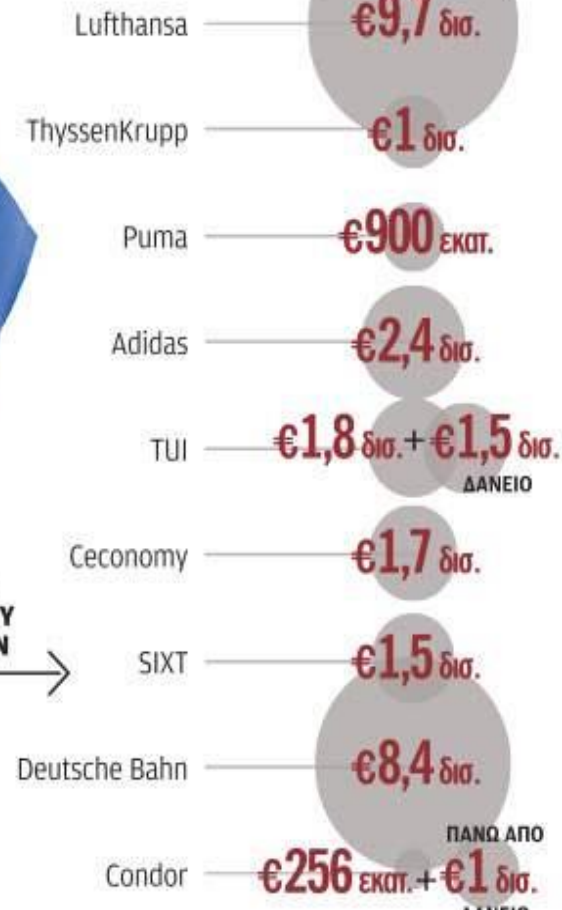

52%

των κρατικών ενισχύσεων που ενέκρινε η Κομισιόν ήταν της Γερμανίας

ΓΕΡΜΑΝΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΠΟΥ ΕΝΙΣΧΥΘΗΚΑΝ

ΤΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΤΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ

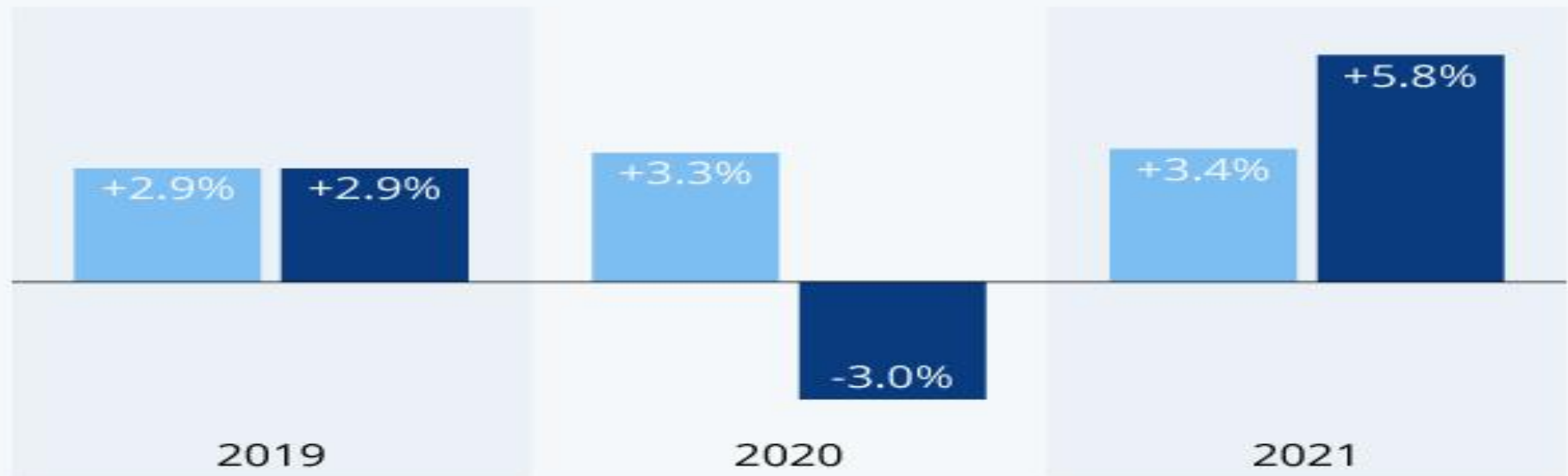
Η Ευρωπαϊκή Οικονομική Κρίση

- Από την Συνοχή και Αλληλεγγύη (Βασικές Αρχές ΕΕ) → Στην Ανταγωνιστικότητα-Πειθαρχία & «Μεταρρυθμίσεις» (Σημερινή Πραγματικότητα «Αποκλίσεων» Βορρά-Νότου): Πολιτική Μυορία
- Το Στοιχείο της Ανάπτυξης (αύξησης της Παραγωγής/ ΑΕΠ / Εισοδήματος)
- Ανάπτυξη: Ισορροπία (Αγορά Αγαθών & Αγορά Χρήματος)
 - (α). Δημοσιονομική Πολιτική (Πειθαρχία):
 - Δημόσια Έσοδα=Δημόσιες Δαπάνες
 - (β). Νομισματική Πολιτική (Euro & Κεντρική Τράπεζα):
 - Προσφορά Χρήματος=Ζήτηση Χρήματος

IMF Expects Swift Recovery After COVID-19 Contraction

Global GDP growth forecasts before and during the COVID-19 pandemic

- World Economic Outlook, January 2020
- World Economic Outlook, April 2020

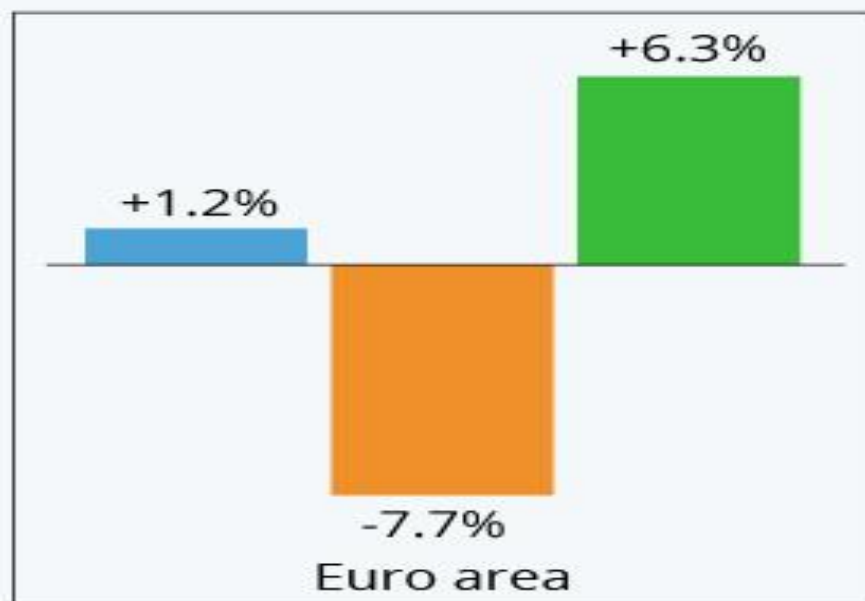
Source: International Monetary Fund

Europe Faces Historic Recession Due to COVID-19 Pandemic

GDP growth forecast for the euro area and the EU
(Spring 2020 Economic Forecast)

■ 2019 ■ 2020 ■ 2021

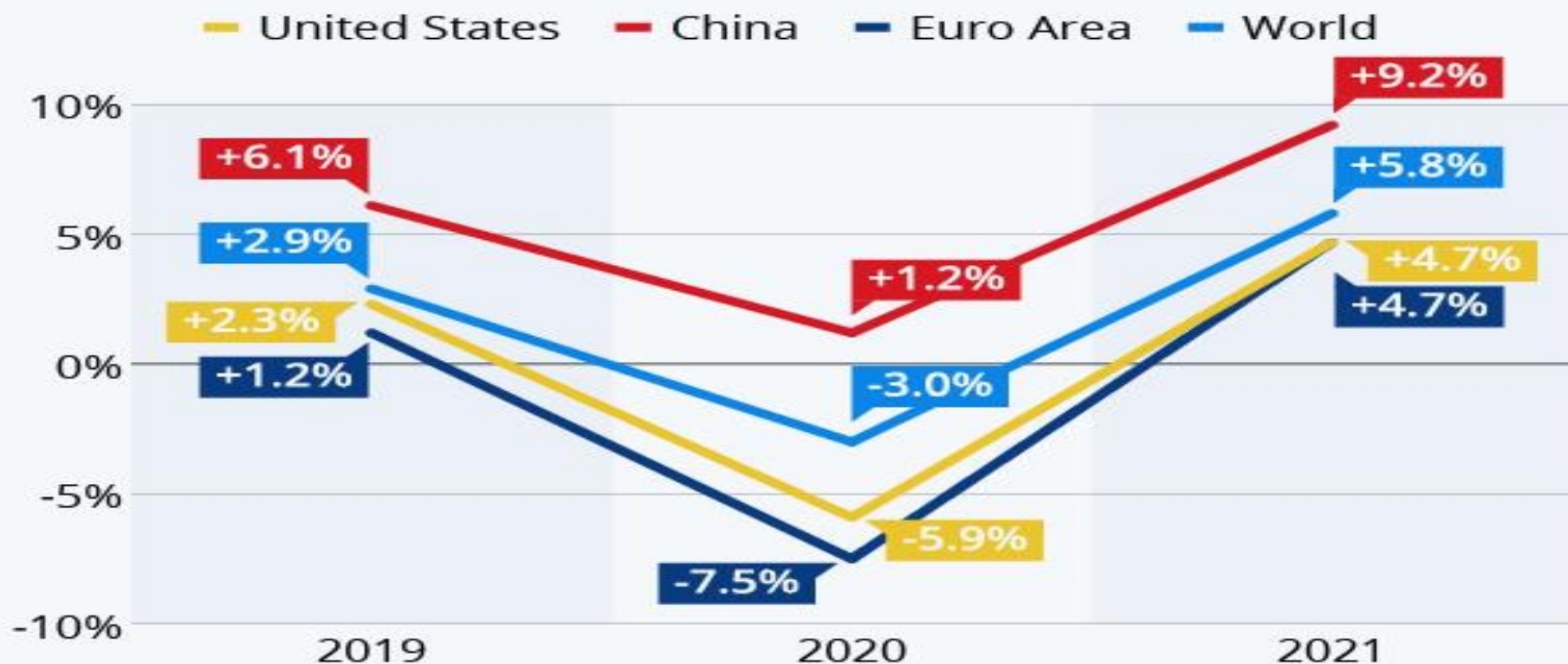

Source: European Commission

Hoping for a V-Shaped Recovery

GDP growth forecast for selected economies
(as of April 2020)

Source: IMF

Το «Στοιχείο» της Ανάπτυξης

Τρεις Βασικοί Ρυθμιστικοί Παράγοντες:

- Ανθρώπινο Δυναμικό
- Πλουτοπαραγωγικοί Πόροι
- Διαχείριση Καινοτομίας
- Το Ανθρώπινο Κεφάλαιο είναι βασικός κεντρικός παράγοντας για την αναπτυξιακή διαδικασία
- Η Καινοτομία και οι Πλουτοπαραγωγικοί Πόροι θεωρούνται βασικοί παράγοντες για την ανταγωνιστικότητα και την ανάπτυξη
- Σημαντικός ο ρόλος της Οργάνωσης & Διαχείρισης
- Ανάπτυξη, Κοινωνική Συνοχή & Σταθερότητα

ΕΕ-Ρόλος ΕΚΤ-European Central Bank

- ΕΕ: Ώρα Αποφάσεων και Ευκαιρία για:
- Solidarity – Αλληλεγγύη
- Ανάπτυξη – Growth
- Federalism – Ομοσπονδοποίηση
- Ελληνική Οικονομία: Ώρα Αποφάσεων και Ευκαιρία για:
- Αξιοποίηση «Εθνικών Πόρων»: (Γεωργίας, Πολιτισμού, Ενέργειας, Ανθρώπινου Δυναμικού) με ΕΘΝΙΚΗ Στρατηγική
- Αναπτυξιακά Παραγωγικά Μοντέλα – Μεγαλύτερη Προστιθέμενη Αξία
- Ανάπτυξη –Βιωσιμότητα Χρέους και «Ανεξαρτησία»

Η Ευρωπαϊκή Οικονομική Κρίση

- Από την Ελευθερία-Συνοχή και Αλληλεγγύη (Βασικές Αρχές ΕΕ) → →
- Στην Ανταγωνιστικότητα-Πειθαρχία & «Μεταρρυθμίσεις» (Σημερινή Πραγματικότητα «Αποκλίσεων» Βορρά-Νότου)
- Το Στοιχείο της Ανάπτυξης (αύξησης της Παραγωγής/ ΑΕΠ / Εισοδήματος)
- Ανάπτυξη: Ισορροπία (Αγορά Αγαθών & Αγορά Χρήματος)
 - (α). Δημοσιονομική Πολιτική (Πειθαρχία):
 - Δημόσια Έσοδα=Δημόσιες Δαπάνες
 - (β). Νομισματική Πολιτική (Euro & Κεντρική Τράπεζα):
 - Προσφορά Χρήματος=Ζήτηση Χρήματος

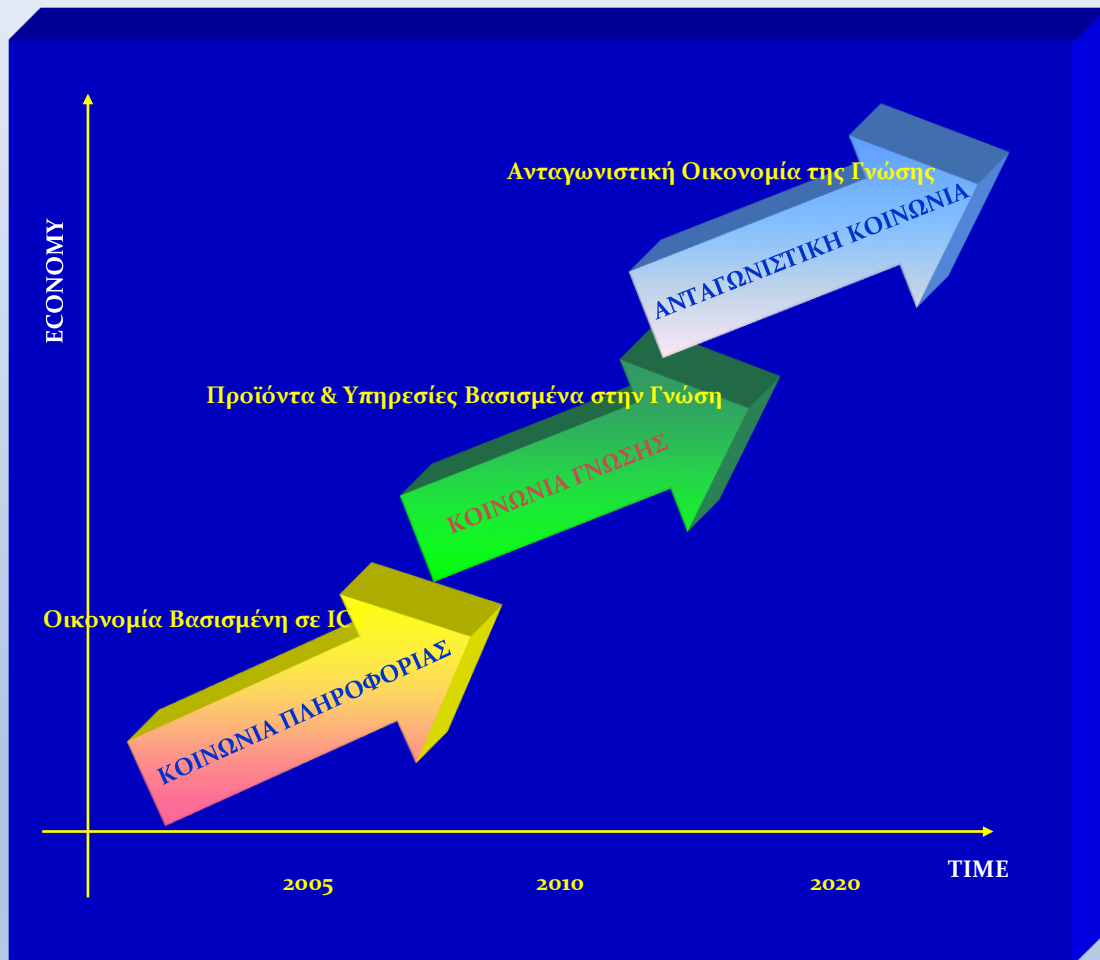

ΧΑΡΤΗΣ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

Λύση στο Πρόβλημα

Strengths, Weaknesses, Opportunities and Threats

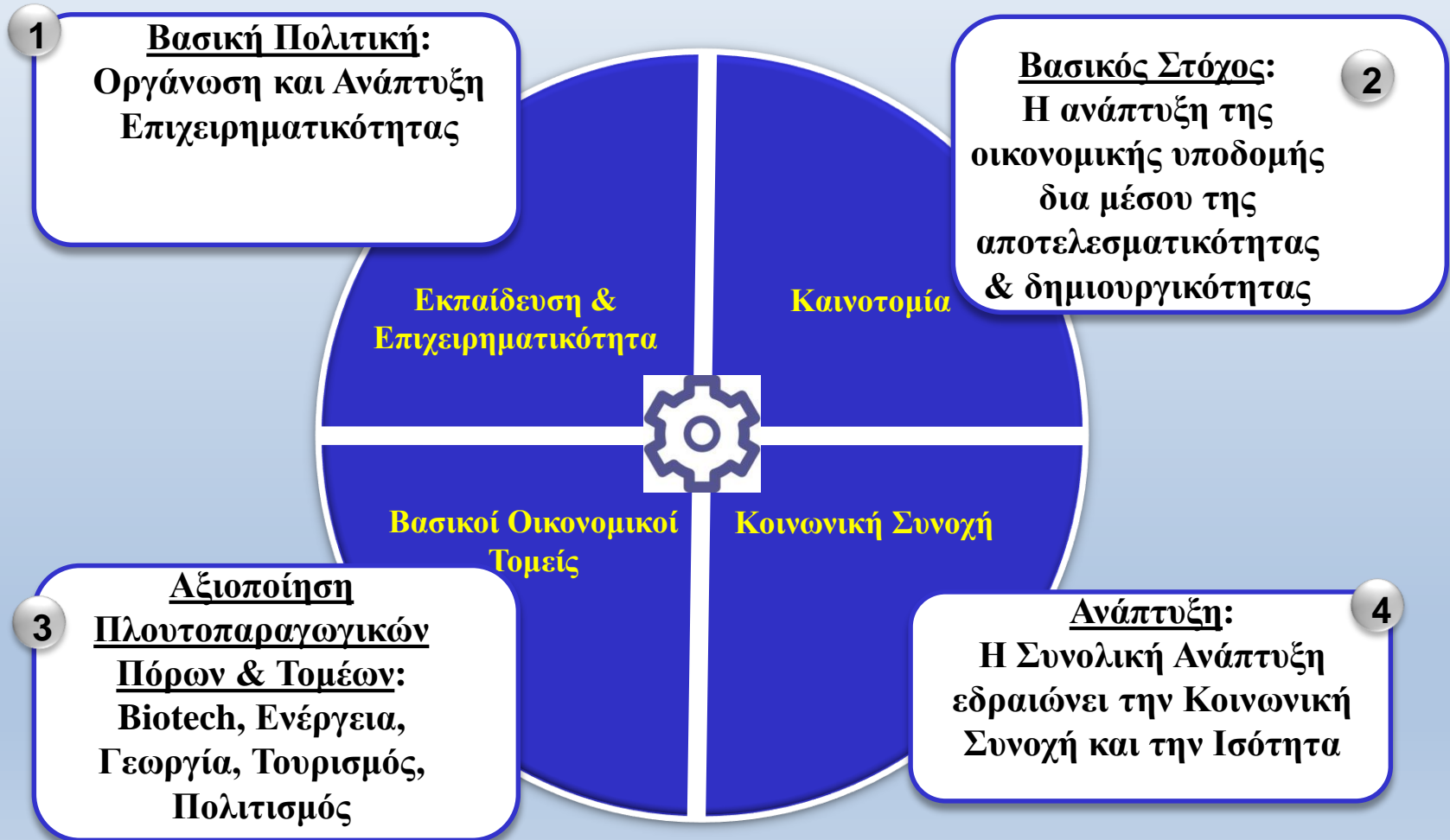
Ο Κομβικός Ρόλος της Διοίκησης, Οργάνωσης και Διαχείρισης στην Ανταγωνιστικότητα και Ανάπτυξη

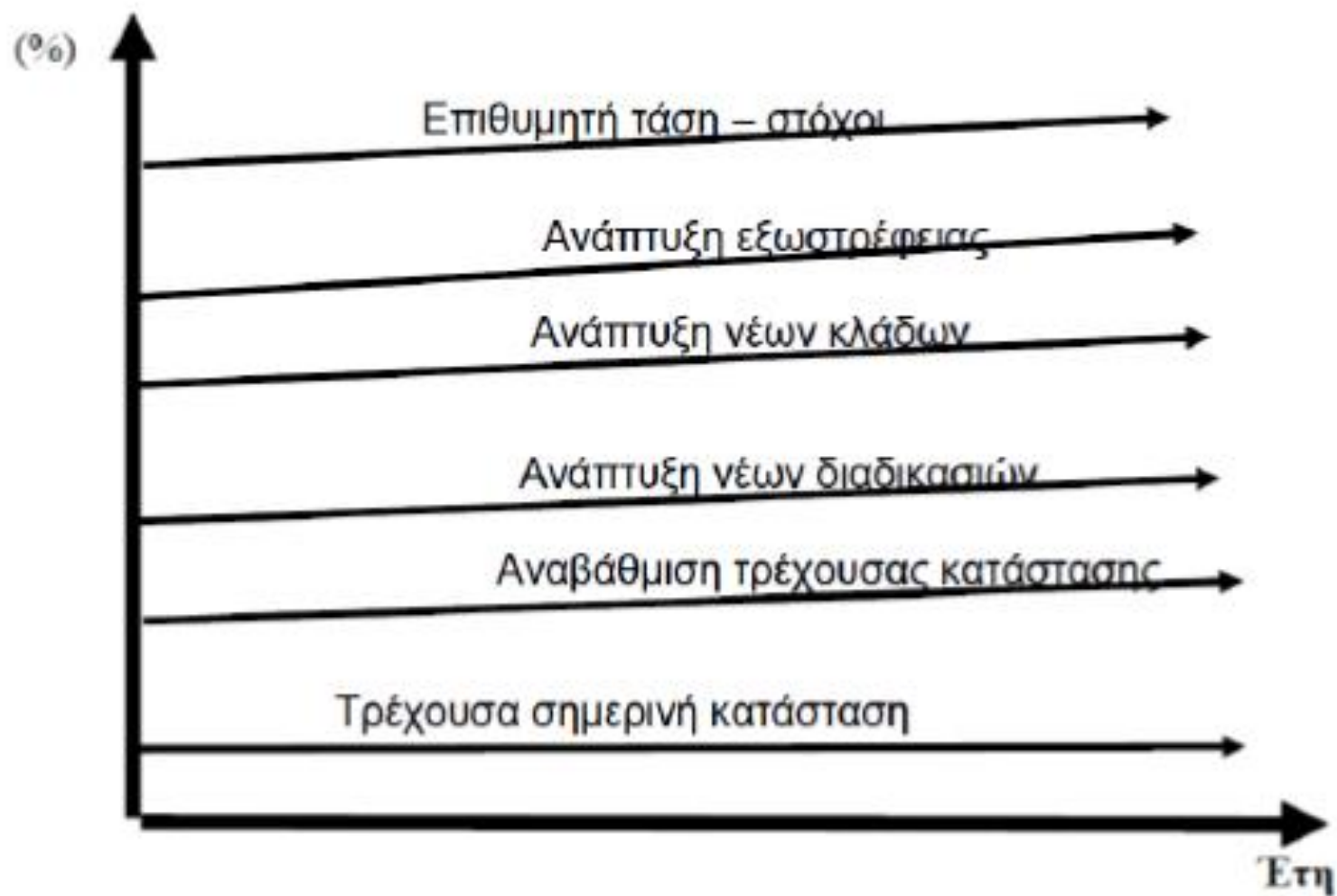

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΕΝΑΝΤΙ ΤΟΥ ΧΡΕΟΥΣ

Οικονομική Κρίση: Προτάσεις για Λύση

Challenges

Συμπεράσματα:

- ➔ Πολλά Πλεονεκτήματα Ελλάδας: Οικονομικά-Κοινωνικά - Πολιτικά
 - ➔ Ελληνικό Χρέος και η Οικονομική κρίση και Κρίση Πανδημίας: Ευκαιρίες για Ανάπτυξη
 - ➔ Ο Ρόλος Διαχείρισης & Προγραμματισμού στην Διαμόρφωση Κρίσεων-Χρέους-Ελλειμμάτων
 - ➔ Ευκαιρία Ανάκαμψης-Διαχείρισης-Στρατηγικής: Πορεία Ανάπτυξης ή Απόκλισης
 - ➔ Διεύρυνση Υφιστάμενου Χάσματος North-South
-
- ➔ Ανάγκη Μακροπρόθεσμης Πολιτική Ανάπτυξης, Συνοχής & Κοινωνικής Ολοκλήρωσης

ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΟΧΗ ΣΑΣ

...και ελπίζω να μη σας κούρασα...

Καλή Συνέχεια

© Original Artist
Reproduction rights obtainable from
www.CartoonStock.com

search ID: mgm142

"I'M AFRAID, SIR, THAT IN THE CURRENT ECONOMIC CLIMATE, A PICTURE IS NOW ONLY WORTH 500 WORDS!"